

Årsrapport för
prästlönetillgångar
i Härnösands stift

2017

2017

Egendomsförvaltningen i Härnösand stift

Box 94, 871 22 Härnösand

Besöksadress: Universitetsbacken 1

Telefon: 0611-254 00 Efter växelns stängning

Stiftsjägmästaren: 0611-254 30

E-post:

egendomsnamnden.hsd@svenskakyrkan.se

Bankgiro: 761-2112, **Postgiro:** 3 53 31-8

Omslagsbild: Kalls kyrka.

Foto: Max Enander, Kerstin Stickler

Grafisk form: Kerstin Stickler

Tryck: Hemströms i Härnösand 2018

Svenska kyrkan

Prästlönetillgångar i Härnösands stift

EGENDOMS NÄMNDEN

Innehåll

- 4 Detta är Egendomsnämnden
- 5 Så blev 2016
- 7 Ordförande ord
- 9 Stiftsjägmästaren kommenterar
- 10 Verksamhetsgrenar och översikt av verksamheten
- 12 Skogen
- 16 Prästlönefondens utveckling
- 17 Miljöarbete
- 18 Det intellektuella kapitalet
- 20 Risker och riskkontroll
- ÅRSREDOVISNING
- 23 Förvaltningsberättelse
- 28 Förslag till vinstdisposition
- 29 Resultaträkning
- 30 Balansräkning
- 31 Eget kapital, avsättningar och skulder
- 32 Kassaflödesanalys
- 33 Noter
- 41 Revisionsberättelse
- 44 Andelsägare. Andelstal och utdelning
- 46 Ordlista
- 48 Egendomsnämnden ledamöter
- 50 Distriktsindelningen

 Mitransymbolen är en gammal symbol för kyrkans marker. Den används ännu idag som gränsmarkeringssymbol på skogsfastigheterna.

Detta är Egendomsnämnden

Egendomsnämnden är utsedd av stiftsfullmäktige med uppgift att förvalta prästlönetillgångarna i stiftet. Härnösands stift omfattar landskapen Härjedalen, Jämtland, Medelpad och Ångermanland.

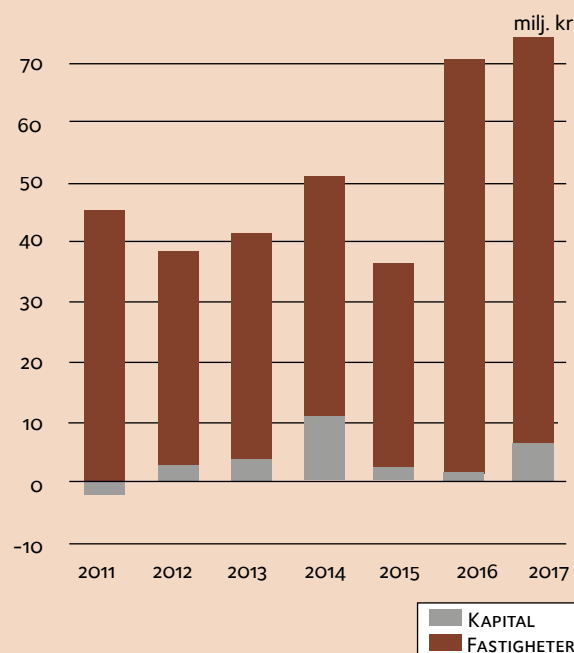
Med sina 93 996 ha mark är Härnösands stift det största stiftet vad beträffar innehav av mark.

PRODUKTIONEN PÅ MARKEN ÄR

- konventionellt skogsbruk på 69 711 ha med försäljning av skogsråvaror som timmer, massaved och rotposter till regionens virkesförädlade industrier
- utarrendering av jaktmark på 93 996 ha, d.v.s. all mark är utarrenderad
- uthyrning av bostäder och utarrendering av sommarstugotomter
- utarrendering av åker- och betesmark.
- utarrendering av mark för vindkraft.

Dessutom förvaltar Egendomsnämnden prästlönefonden med ett marknadsvärde på cirka 63,1 miljoner kronor.

RÖRELSERESULTAT FRÅN FASTIGHETER RESPEKTIVE KAPITALFÖRVALTNING

SÅ BLEV 2017

Mkr	2016	2017	Förändring milj.kr
Omsättning från försäljning av skogsråvaror, arrenden och värdepapper	115,0	125,0	10,0
Årets vinst	72,1	75,5	3,4
Skatt	2,8	3,2	0,4
Utdelningsbar vinst	34,5	42,4	7,9
Utdelning	40,0	42,0	2,0

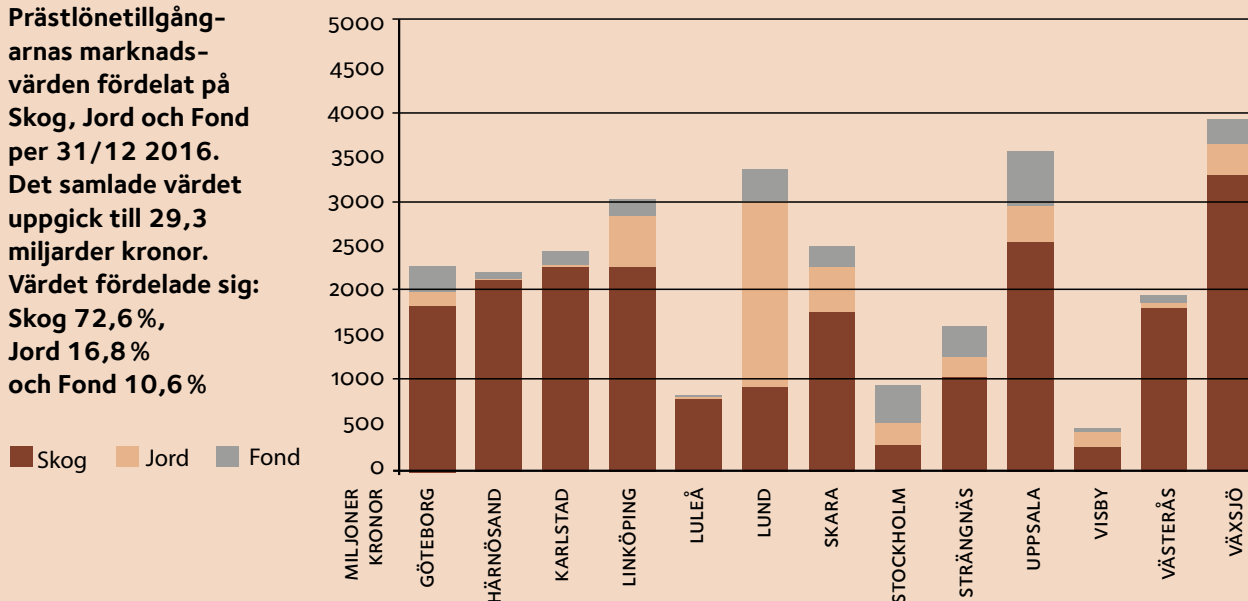
ÅRET I SAMMANDRAG

	2017	2016	2015	2014	2013
Avverkning, m ³ sk	231 400	230 400	243 000	304 000	238 000
Fondens kapital, milj kr	58,2	58,0	58,5	56,5	51,6
Omsättning, milj kr	125,0	115	97,7	109,3	85,7
Resultat efter finansnetto, milj kr	75,5	72,1	37,5	53,3	41,6
Skatt	3,2	2,8	0,7	2,2	2,4
Årets utdelningsbara vinst, milj kr	42,4	34,5	32,9	47,0	30,7
Resultat per andel, kr	70,0	56,9	54,4	77,6	50,65
Utdelning per andel, kr	69,3	66,0	64,3	69,3	59,4
Marknadsvärde per andel, kr	3410	3636	3 608	3 343	3116
Bokfört värde per andel, kr	881	834	781	778	775
Vinstmarginal, procent ¹	60,0	62,7	38,1	46,7	47,0

¹ Vinstmarginal = rörelseresultat efter avskrivningar i procent av omsättningen.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNAS VÄRDEFÖRDELNING 2016, STIFTSVIS

Prästlönetillgångarnas marknadsvärden fördelat på Skog, Jord och Fond per 31/12 2016. Det samlade värdet uppgick till 29,3 miljarder kronor. Värdet fördelade sig: Skog 72,6%, Jord 16,8% och Fond 10,6%

Ordförande ord

Som omvald ordförande i Egendomsnämnden vill jag först framföra ett tack till avgående ledamöter och ersättare i nämnden för ert engagemang och goda samarbete under den gångna mandatperioden. Denna nämnd är den tjugosjätte i ordningen sedan stiftsnämnden inrättades 1932.

ÅRETS REDOVISADE VINST på 75,5 miljoner kronor är den högsta någonsin, detta främst på grund av den markbytesaffär som genomförts med SCA. Affären utlöste en resultatpåverkande reavinest på 26,7 miljoner kronor. Markbytet genomfördes för att förbättra arronderingen av markinnehavet. Totalt skiftade drygt 2 400 hektar ägare till ett värde av drygt 74 miljoner kronor. Eftersom reavinsten från markförsäljningar förs till fondkapitalet så påverkas inte det utdelningsbara resultatet som slutade på 42,4 miljoner kronor. Den budgeterade utdelningen för året var 39 miljoner men tack vara det goda resultatet föreslår egendomsnämnden att 42 miljoner kronor delas ut.

SAMARBETE med andra stift sker i olika frågor av gemensamma intressen. Under året var samtliga stifts prästlönetillgångar för första gången markvärd och medarrangör för Föreningen Skogens höstexkursion. Exkursionen var förlagd till Skara stift med deltagare från riksdagen, miljörelsen, myndigheter, familjeskogsbruk och bolag. Det var uppskattade dagar där bland annat skogens olika värden diskuterades.

GENOM EN MOTION i stiftsfullmäktige har frågan ställts om möjligheterna att använda virke från kyrkans skogar till renovering av stiftets kyrkor. Det virke som efterfrågas vid kyrkorenoveringar är framförallt fura av grov dimension och med en hög kärnandel. Det är främst äldre träd som har dessa egenskaper. Skogarna sköts för att avverkas vid 90-130 års ålder när tillväxten har avtagit. Inte sällan är våra kyrkor ursprungligen byggda av virke från skogar äldre 200 år. De antikvariska myndigheterna ställer krav vid renovering av kulturhistorisk värdefulla kyrkor att materialet ska vara likt originalet. Idag betraktas ett tallbestånd med en ålder över 200 år som gammalt och sällsynt och skyddas av myndigheterna mot avverkning av naturvårdsskäl. De olika myndigheterna ställer därmed oförenliga krav. Frågan är aktuell för samtliga stift och är under fortsatt utredning.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA bidrar på flera sätt i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Främst genom skogsråvaran som är grunden för de förnybara produkter

som ofta ersätter fossila material. Men även genom upplåtelser av fallrätter för vattenkraft och markarrenden för vindkraft bidrar prästlönetillgångarna till förnyelsebar elproduktion. Under året har stiftets skogar bidragit med en inlagring av hela 20 534 ton CO₂ vilket kompenserar för knappt 3 000 svenskers årliga klimatpåverkan.

DET ÄR VIKTIGT ATT förvaltningen är effektiv. Vår målsättning är att ha en förvaltning med god kompetens och som är inriktad på löpande effektiviseringar. En förvaltning som tar till sig nya kunskaper och metoder för att kunna möta omvärldens krav och kunna upprätthålla en god lönsamhet. Jag vill på egendomsnämndens vägnar tacka förvaltningspersonalen för ett mycket gott arbete.

Sven-Erik Bodén
Ordförande

Stiftsjägmästaren kommenterar

Prästlönetillgångarna utgörs av de tre rörelsegrenarna, jord, skog och fond.

SKOGEN Det har varit ett bra år med en stark efterfrågan på skogsråvara och uppåtgående priser. Avverkningen som följer långsiktiga planer uppgick till 192 848 m³ varav 28 % kom från gallringar.

Den ökande andelen medelålders skogar gör att gallringsnivån kommer att ligga kvar på en hög nivå.

Skogarnas faktiska tillväxt överträffar oftast de långsiktiga tillväxtfunktionerna som tillämpas i avverkningsberäkningarna. Förädlat plantmaterial, skötselmetoder är några av förklaringarna. Kyrkan har med sitt långsiktiga perspektiv sedan länge haft planer för sitt skogsbruk. Planerna revideras regelbundet genom skogsinventeringar och på senare år även med stöd av laserdata. Gemensamma erfarenheter med övriga skogsägare är att tillväxten i skogarna är högre än vad beräkningsprognoser visat.

Resultatet från skogen blev 40,3 miljoner kronor.

FONDEN Finansmarknaden har under året haft en god utveckling med inbromsning innan sommaren för att sedan ta fart igen. Året avslutades med en nedgång på grund av oron på den svenska bostadsmarknaden. Fonden har en diskretionär förvaltning som regleras av Svenska kyrkans anvisningar för etik och hållbarhet.

Resultatet från Prästlönefondens blev 5,9 miljoner kronor.

JORDEN Rörelsegrenen jord utgör den minsta delen av prästlönetillgångarna. Jordbruksverksamheten utgörs i huvudsak av sidoarrenden. Antal jordbruksföretag minskar i stiftet och efterfrågan på jordbruksmark är svag. Resultatet från jorden blev 142 000 kronor.

FRAMTIDEN Sveriges skogstillstånd är ett resultat av den lagstiftning som reglerat skogsbruket under 1900-talet. Där har målsättningen varit att främja virkesproduktionen genom att bland annat avveckla oväxtliga skogar. Denna målmedvetna styrning har varit framgångsrik. Vi har idag virkesrika skogar som växer som aldrig förr dock med en lägre andel gammal skog. Det är därmed lång ifrån en tillfällighet att vi har de skogstillstånd som vi har idag.

Våra virkesrika skogar är en stor resurs i den växande bioekonomin samtidigt som den genom sin tillväxt motverkar effekten av utsläppen av växthusgaser. Den ökade efterfrågan på skogsråvara sker samtidigt med ökade krav på skydd av skogsmark.

Förväntningarna på skogarna är många och inte alltid förenliga.

Det var en av anledningarna till utredningen om ett nationellt skogsprogram som genomfördes 2016.

Där beaktades olika intressen och aspekter som skulle ligga som grund för Sveriges framtida skogsstrategi. Något som de flesta intressenter efterfrågat. Den förväntade propositionen med ett förslag på ett nationellt skogsprogram har ännu inte kommit från regeringen.

FRAMTIDSTRON för skog och skogsindustri är stark i regionen. De visar sig i de stora industriinvesteringar som pågår eller har genomförts. Ett hållbart och ansvarsfullt skogsbruk är en framtidsbransch.

Den budgeterade utdelningen för 2018 på 39,5 miljoner kronor bedöms kunna uppnås.

Max Enander
Stiftsjägmästare

Verksamhetsgrenar och översikt av verksamheten

Kyrkans markinnehav – den historiska bakgrunden

Ursprunget till den kyrkliga egendomen ligger långt tillbaka i historien. För att socknen skulle få en präst sig tilldelad ålades bönderna att bygga en kyrka och prästgård och att till kyrkobyggnaden lägga viss jord för byggnadernas och prästens underhåll. Då detta skett invigdes kyrkan av biskopen som också tilldelade församlingen en präst. Andra vägar på vilka egendom tillförts Svenska kyrkan är genom donationer och testamenten. Också många av dessa härrör från medeltiden. Successivt byggdes på detta sätt ett omfattande kyrkligt markinnehav upp. Prästlönefastigheterna och därtill hörande prästlönefonder kallas prästlönetillgångar.

Mål och grundsatser

Egendomsnämnden skall erbjuda församlingarna och stiftet en högkvalitativ förvaltning av prästlönetillgångarna. Vi skall fokusera på en jämn och stark lönsamhet.

Verksamhetsidé

Egendomsnämnden skall rationellt och effektivt tillvarata avkastningsmöjligheterna på prästlönetillgångarna, omfattande skogsbruk, jordbruk och prästlönefond, samtidigt som värdena i fastigheter och prästlönefond successivt byggs upp. Etiska aspekter samt natur- och kulturminnesvården ingår i alla överväganden.

Mål

Egendomsnämndens övergripande mål är att skapa värden för de församlingar vilka har andelar i prästlönetillgångarnas avkastning. En god lönsamhet med bästa möjliga uthålliga totalavkastning eftersträvas.

Lag och kyrkoordning

Lagen om Svenska kyrkan (SFS 1998:1591) anger att prästlönetillgångarna skall bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Kyrkoordningen säger i kapitel 46 att prästlönetillgångarna skall förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna skall därtill förvaltas på ett etiskt försvärbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Prästlönefastigheter

I kapitel 46 i kyrkoordningen finns regelverket för förvaltningen av prästlönefastigheterna.

PRÄSTLÖNEFASTIGHETER. AREALREDOVISNING ENL. ALLMÄNNA FASTIGHETSTAXERINGEN

	Jämtlands län ha	Västernorrlands län ha	Total ha
Produktiv skogsmark	46 256	23 455	69 711
Betesmark	76	180	256
Åkermark	188	267	455
Skogsimpediment	17 027	4 323	21 350
Övrig mark	1 616	608	2 224
Totalt	65 163	28 833	93 996

PRÄSTLÖNEFASTIGHETER VÄRDEN

Miljoner kronor	Bokfört värde		Beräknat marknadsvärde Taxeringsvärde x 1,33	
	Z-län	Y-län	Hela stiftet 2017	Hela stiftet 2017
Skogsvärde	282,2	185,7	467,9	1941
Värde av skogsimpediment	4,3	1,6	5,9	32,3
Jordbruk	0,3	1,0	1,3	8,4
Ekonomibyggnader	0,1	0,1	0,2	0,8
Tomtmark	0,3	0,1	0,4	0,4
Bostadsbyggnader	0,2	0,1	0,3	0,8
Mark	0	0	0	21,3
Totalt värde	287,4	188,6	476,0	2005

Prästlönefonden

När en prästlönefastighet säljs har egendomsnämnden skyldighet att fondera ersättningen i prästlönefonden. Fondens avkastning skall användas för samma ändamål som avkastningen från prästlönefastigheterna.

Marknadsvärde

Vid värdering generellt är det viktigt att metod och beräkningsgrunden är känd. Vi liksom de flesta övriga stift använder oss av taxeringsvärdet gånger 1,33 för att få en kontinuitet i jämförelser mellan år och med andra stift. Skogarnas marknadsvärde är då 2,0 miljarder kronor.

För jämförelsen skall kan marknadsvärderingen göras med aktuell köpeskillingsstatistik för regionen 298 kr/m³sk som räknat på den totala virkesvolymen ger 2,5 miljarder kronor. Eftersom ca 12% av den totala virkesvolymen utgörs av naturskyddad skog blir det beräknade marknadsvärdet på den brukade skogen 2,2 miljarder kronor beräknat med köpeskillingsstatistik.

Andelstal

Andelstalen motsvarar pastoratens ”aktier” i den gemensamma förvaltningen av prästlönetillgångarna (fastigheter och fonder). Andelstalet reglerar pastoratens rätt till del av överskottet från förvaltningen. Egendomarerna i sig är av stiftelselik karaktär och äger sig själva. Pastoratens andelstal är bestämt

per den 1 januari 1995 då den samlade förvaltningen av prästlönetillgångarna (jord, skog, fond) övergick till respektive stift.

Det totala antalet andelar är 606 093 andelar. Andelarna förändras inte genom köp eller försäljningar. Prästlönetillgångarna utgörs av ett slutet kapital som värdesäkras årligen dock får avkastningen inte återinvesteras utan ska delas ut till andelstalsägarna. Andelstalet per pastorat/församling redovisas i tabellen på sidorna 44–45. Ändring av andelstalen kräver en prövning av kammarkollegiet.

Jorden

På prästlönefastigheterna finns cirka 711 ha åker- och betesmark. Det mesta är utarrenderat som sidoarrenden. Det sista gårdsarrendet i stiftet såldes under året. Sammanlagt finns 71 sidoarrenden. På skogs- eller åkermarken finns ytterligare ett flertal upplåtelse. Det är 341 stycken jaktarrenden, vilka inbringar drygt 1,2 miljoner kronor årligen. Dessutom har vi 428 stycken markarrenden, 1 bostadsarrende och 15 fiskearrenden, som sammanlagt inbringar knappt 800 000 kronor.

Skogen

Avverkningar totalt

Alla kyrkans skogar har kompletta indelningshandlingar.

Avverkningar och skogsvård har anpassats till ett långsiktigt bedrivet skogsbruk.

Under verksamhetsåret 1.1-31.12 2017 har följande volymer avverkats på prästlönefastigheterna:

	Rotposter Leverans- rotköp	Gallring och slutavverkning Leveransvirke	Summa	2016 Jämförelse
Jämtlands län, m3 fub	5 443	85 849	91 292	117 325
Västernorrlands län, m3 fub	40 046	61 509	101 556	74 644
Totalt	45 489	147 358	192 848	191 969

Uttryckt i skogskubikmeter är totala avverkningen 231 418 m³ sk.

Försåld volym med hänsyn tagen till lagerförändring 202 272 m³ fub

Gallring

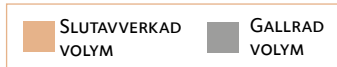
I medellåders skogar har gallring utförts varvid följande virkesmängder och arealer berörts:

	2017 Y-län	2017 Z-län	2017 Hela stiftet	2016 Jämförelse
Gallringsvirke, m3 fub	26 793	26 571	53 364	48 889
Gallrad areal, ha	513	501	1 013	1 609

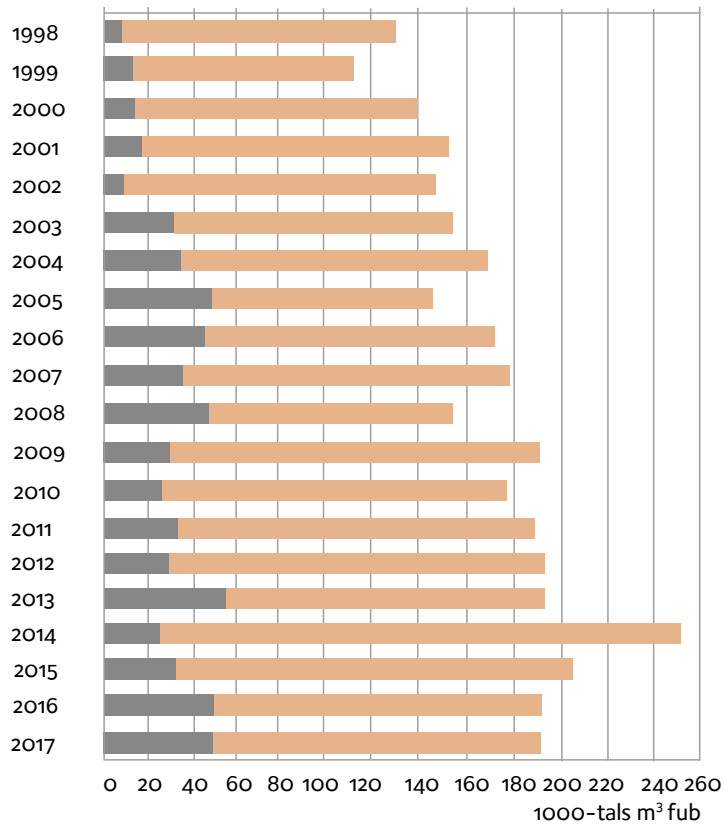
Slutavverkning

Huvuddelen av avverkningarna sker i mogna bestånd. Den upptagna hyggesytan redovisas nedan:

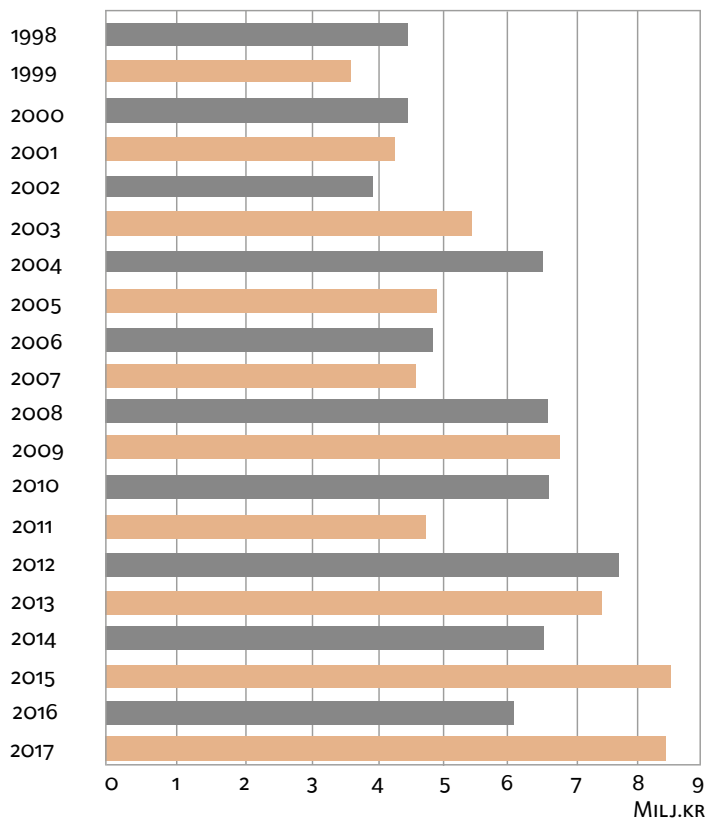
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Västernorrlands län, ha	353	258	309	311	277	194	244
Jämtlands län, ha	381	457	556	473	437	379	547
Totalt, ha	734	715	865	784	714	574	791
Årlig hyggesyta i procent av all produktiv skogsmark	1,06	1,03	1,24	1,12	1,02	0,83	1,14
Motsvarar en omloppstid av år	94	97	81	89	98	121	88

AVVERKNING, GAGNVIRKE 1998-2017

SKOGSVÅRDSKOSTNADER 1998-2017

**Egendomsnämnden besöker prästlönetillgångarnas naturreservat "Hede Tallurskog".
Ett av många naturområden som Naturvårdsverket önskar lösa in.**

Skogsvård

Under året 1.1-31.12 2017 har följande skogsvårdsarbete utförts:

	2017 Y-län	2017 Z-län	2017 Summa	Jämförelse 2016 Summa
Markberedning, ha	315	620	935	683
Plantering och sådd, ha	299	508	806	477
varav Contortatall, ha	0	0	0	28
Röjning, ha	245	542	806	812

Fastighetsunderhåll

Avverkning och skogsvård är två stora arbetsområden inom skogsförvaltningens verksamhet. För att underlätta skogsarbetet byggs nya skogsbilvägar och underhålles befintliga vägar. Byggnader på skogen underhålles, rågångar rensas och andra åtgärder utföres som vidmakthåller eller förbättrar fastigheterna.

Under året 1.1-31.12 2017 har bland annat följande åtgärder utförts:

	2017 Y-län	2017 Z-län	2017 Summa	Jämförelse 2016 Summa
Vägunderhåll, km	52	108	160	171
Vägbyggnad, km	6	11	17	10
Skyddsdikning, km	0	6	6	1
Nydikning, ha	0	0	0	0
Rågångar, underhåll, km	12	8	20	53
Skogsgödsling, ha	0	0	0	0
Naturvårdsarbeten, ha	29	37	66	91

Personal

Som distriktschefer finns fyra stiftsskogvaktare, placerade i Ytterhogdal, Strömsund, Trångsviken och Härnösand.

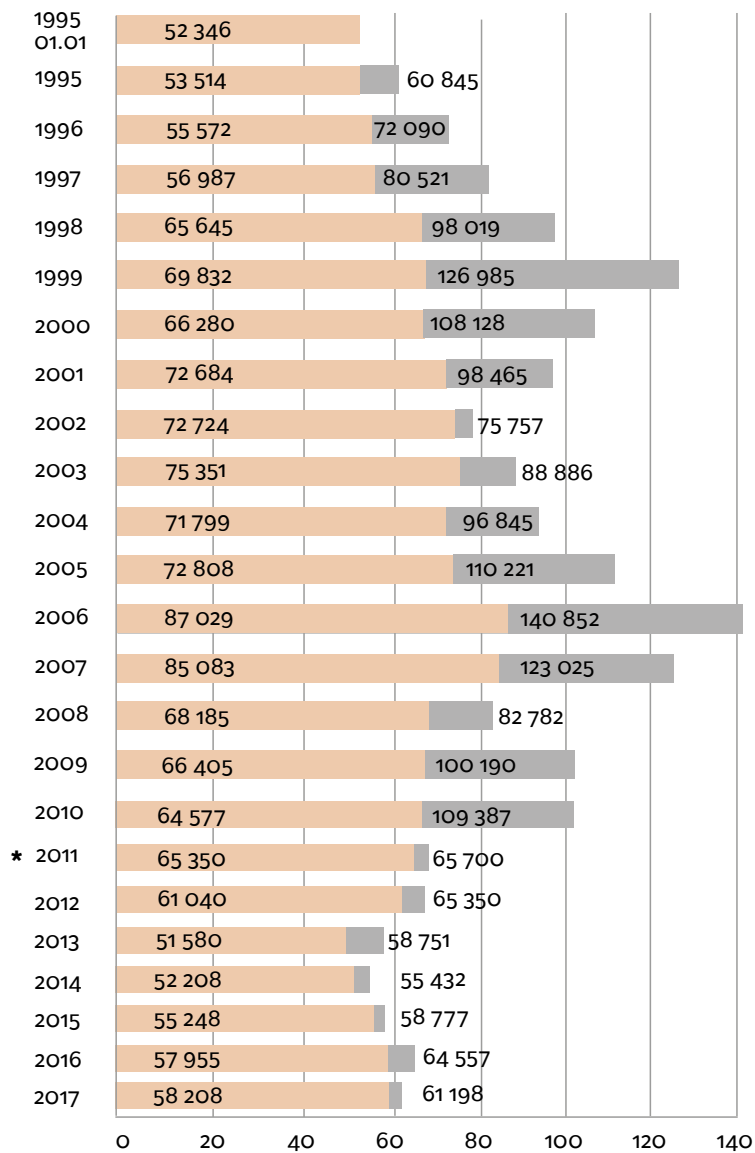
Sommartid anlitas ett 10-tal skogsentreprenörer för röjnings- och planteringsarbeten. All avverkning sker av inledda skogsmaskinentreprenörer. På kontoret i Härnösand arbetar fyra personer.

Antalet personer som har eller har haft anställning. Fast anställda, deltidsanställda, tillfälligt anställda samt entreprenörer.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Skogsarbetare, säsonganställda	4	4	4	1	1	1	-
Skogsarbetare extra, plantering mm	5	2	2	1	1	1	1
Stiftsskogvaktare	4	4	4	4	4	4	4
Kontor	3	3	3	3	3	3	3
Entreprenörer	54	93	95	97	96	62	55
Totalt	70	106	108	106	105	71	63

Prästlönefondens utveckling

Grundkapital och marknadsvärde per 31.12 (tusental kronor)

Med grundkapital menas det kapital pastoraten satte in 1 januari 1995 och som senare förändrats genom köp och försäljningar av fastigheter samt den årliga värdesäkring.

* Prästlönefonden har rensats från tidigare års vinster som samförvaltats i fonden.

Miljöarbete

Kyrkan är en av landets äldsta markägare och har ägt mark i tusen år. Redan år 1008 omnämns en gåva till Skara biskskopsstol i samband med Olof Skötkonungs dop i Husaby källa. Brukandet av mark har därmed en mycket lång tradition inom kyrkan. Tidigt fanns regler och planer för att upprätthålla ett uthålligt brukande med ett evigt perspektiv. Sättet att bruka marken har varierat över tiden. Med forskning och erfarenheter erhålls nya kunskaper som ofta leder till ändrade värderingar. Idag är det därför en självklarhet att vårt skogsbruk är förenat med en hög ambition vad gäller natur- och kulturminnesvård. Vi har sk. gröna skogsbruksplaner och ett flertal områden finns avsatta som reservat och stora arealer är undantagna skogsbruk.

Klimatförändringen

Samlad expertis är enig om att förbränningen av fossila bränslen har ökat växthuseffekten med den följden att medeltemperaturen stiger på jorden. För att motverka den utvecklingen strävar man att efter att övergå till allt mer förnyelsebara energikällor. Skogens roll som förnyelsebar resurs och kvävebindare har blivit mer allmänt känt och uppmärksammat. En effekt av temperaturökning i Sverige är att tillväxten i våra skogar kommer att öka.

Brukad mark

Nämnden förvaltar 96 966 ha mark varav cirka 84 000 ha är skogsmark enligt internationell definition (kröntäckningsgrad). Den produktiva skogsmarksarealen är 69 711 ha enligt svensk definition. Av det totala markinnehavet brukas cirka 56 000 ha för virkesproduktion. Tillväxten i skogarna är högre än tidigare beräkningar och det totala virkesförrådet ökar.

Miljöcertifiering enligt PEFC

Egendomsnämnden har miljöcertifierat skogsbruket enligt PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes). PEFC är världens största skogscertifieringssystem med ett ursprung från familjeskogsbruket.

Åtta stift är certifierade enligt PEFC fyra enligt FSC och sex är dubbelscertifierade. Stiftet har bildat en gemensam paraplyorganisation, Svenska kyrkans skogscertifiering, för att rationellt kunna hantera administrationen och rutinerna kring skogscertifieringen. Föreningen har en expert anställd. Föreningen kontrollerar genom internrevisioner att medlemmarna (stiften) följer certifieringskraven. Föreningens verksamhet kontrolleras i sin tur av en extern oberoende auktoriserad revisor.

För den interna kontrollen och uppföljningen anlitar Svenska kyrkans skogscertifiering Hushållningssällskapet i Karlstad. Resultatet visar att vi lever upp till standarden på ett bra sätt. Certifieringen innebär att särskilda kriterier

ska uppfyllas bland annat ska minst fem procent av skogsmarksarealen ska avsättas för naturvårdsändamål och anlidade entreprenörer ska vara PEFC certifierade. Utöver de krav som ställs i fält ska förvaltningens rutiner och administration dokumenteras och följas upp. Kravet på metoder och rutiner är ett led i att ständig sträva efter förbättring.

Certifieringskraven anger en miniminivå och visar inte den enskilde markägarens verkliga ambition. Stiftet har exempelvis för närvarande tio procent av skogsmarksarealen undantagen skogsbruk. En grön skogsbruksplan ska finnas där bland annat alla naturvårdsområden finns markerade på kartan.

Verksamhetens klimatpåverkan

När träden växer binds koldioxid. En ökad skogsproduktion och en ökad användning av skogsprodukter motverkar utsläppen av växthusgaser. Våra skogar de skogsbaserade produkterna utgör grunden i den växande bioekonomin. Ett ansvarsfullt och långsiktigt hållbart skogsbruk kan därmed i sig betraktas som klimatfrämjande verksamhet.

Nedan redovisas nyckeltal för verksamhetsåret ur ett klimatperspektiv. I denna beräkning har inte skogsmarkens koldioxidupptag beaktats. Avverkningen betraktas här som ett direkt utsläpp av koldioxid även om det är bundet i olika produkter under olika lång tid beroende på produktens livslängd. Huvuddelen av produkterna hamnar slutligen som bränsle i energiproduktionen där de inte sällan ersätter olja vilket i sin tur minskar utsläppen av koldioxid. Den biogena koldioxiden som finns i träd och växter ingår redan i atmosfärens kolkretslopp. Det är den fossila koldioxiden från kol och olja tillför atmosfären nya mängder koldioxid som måste minska. Skogarna har under året bidragit till en nettoinlagring av 20 534 ton CO₂. Det kompenserar för cirka 3000 svenskars årliga klimatpåverkan.

VERKSAMHETENS KOLDIOXIDBALANS 2017

	ton CO ₂
Skogarnas bindning av CO ₂ genom sin tillväxt	240 118
Uttag av skogsprodukter	-218 283
Avverkningsmaskinernas utsläpp	-1096
Skogsvårdsmaskinernas utsläpp	-99
Förvaltningspersonalens och egendomsnämnds ledamöternas resor	-14
Vägbyggnadsmaskinernas utsläpp	-93
Nettoeffekt inlagring av	20 534 ton CO ₂

Det intellektuella kapitlet

Det finns tillgångar som inte redovisas i balansräkningen men som ändå utgör en stor tillgång för egendomsnämnden.

Genom att redovisa det så kallade intellektuella kapitalet vill vi ge en beskrivning av dessa tillgångar. Det intellektuella kapitalet är uppdelat i tre delar:

- Humankapitalet utgörs av den kunskap och kompetens som de anställda besitter.
- Strukturkapitalet är de specialanpassade resurser som byggts upp kring verksamheten. Vanligtvis databaser, dataprogram, organisationsstrukturer o. dyl.
- Kundkapitalet är våra relationer med kunder såsom sågverk, skogsindustri, arrendatorer med flera.

Humankapitalet

Förvaltningen består av två centralt placerade stiftsjägmästare, en ekonom och fyra stiftsskogvaktare. Samtliga har en högskoleutbildning i botten. Ledningsfunktionen sköts från Härnösand av de två stiftsjägmästarna. Den operativa verksamheten inom de fyra skogvaktardistrikten sköts av respektive stiftsskogvaktare.

Strävan är att upprätthålla en rationell och kostnadseffektiv förvaltning med hög kvalitet som är rustad att leva upp till de förväntningar och krav som ställs. Det är därför viktigt att personalen ständig tar till sig ny kunskap grundad på forskning och erfarenheter. Samt att ny rationell teknik tas tillvara i förvaltningen. Under året har bland annat utbildning skett inom följande områden:

- Naturvårdsbränning
- Motorsågskörkort

All avverkning sker med anlitade entreprenörer. Det ställs krav på att samtliga entreprenörer ska vara PEFC certifierade. Flera entreprenörer är årligen återkommande och har arbetat åt kyrkan under lång tid. Nämnden har inga egna skogsmaskiner. Skogsvårdsarbetet sker med säsonganställd personal och med anlitade entreprenörer.

Strukturkapitalet

Vi är tillsammans med stiftet ansluten till den gemensamma IT-plattformen, GIP. Det skogliga GIS-systemet ligger på egen server. Varje stiftsskogvaktare har via uppkoppling möjlighet att ansluta till det centrala datasystemet för att administrerar det egna distriktets skogsplaner med digitala kartor. Det skogliga registret med tillhörande kartor ajourförs löpande. Vi har ett GIS system med möjlighet att skapa kartor efter olika behov. Via GIS systemet finns även åtkomst mot olika myndighetsregister såsom riksantikvarieämbetet för fornlämningar och skogstyrelsen för naturskyddade områden. I fält används handburna GPS mottagare som även de är integrerade i GIS systemet.

Under året har de skogliga planerna förnyats med hjälp av laser data.

Samtliga fakturor hanteras digitalt och även inkommande handlingar skannas och administreras digitalt. Därmed erhålls samtidigt ett elektroniskt arkiv över verifikat och handlingar. Genom uppkoppling har stiftsskogvaktarna även möjlighet att ansluta sig till stiftskansliet och virkesredovisningssystemet VIOL. Vi driver tillsammans med tolv andra stift STIFAST ek. förening som har utvecklat ett fastighets- och arrenderegister varifrån närmare ett tusen arrenden administreras. Under året har skogsbruksplanerna ajourförts med hjälp av laserdata. Digitala markstrukturkartor i kombination med grundvattenkartor är ett stort stöd vid avverkningsplanering.

Detta för att minska körskadorna vid avverkning.

Vidare har vi direktkoppling till lantmäteriets centrala fastighetsregister med tillgång till alla officiella fastighetsuppgifter och fastighetskartor. Arbeta pågår för att samordna system med andra stifts egendomsförvaltningar.

Genom fastighetsinnehavet är egendomsnämnden engagerad i ett flertal samfälligheter.

Vad gäller jakt och fiske så deltar vi i 55 viltvårdsområden och 100 fiskevårdsområden.

Skogsbilvägarna är ofta samägda och drivs som vägsamfälligheter. Totalt är vi representerade i 151 vägsamfälligheter.

När det gäller certifieringsarbetet så driver vi tillsammans med 12 andra stift föreningen Svenska kyrkans Skogscertifiering för att på ett enhetligt och rationellt sätt samordna miljöarbetet. Tillsammans med nio andra stift har vi bildat STIFAST ek.för. där vi gemensamt har utvecklat ett datasystem för att administrera fastigheter och olika arrendeupplåtelse. Datadriften för skogsbruksplanerna är samordnade med tre andra stift.

I ENSO, egendomsförvaltningarnas samarbetsorgan, sker en samordning av gemensamma frågor. Där är samtliga stift representerade genom respektive ordförande och förvaltningschef.

Genom skogsbruket är vi medlem i Skogforsk, Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut och virkesmätningssamfundet, VMF Nord ek. för.

Kundkapitalet

Genom fortlöpande kontakter med våra kunder följer vi efterfrågan på virket. Under året har även ett flertal industrier besökts. Årets exkursion med pastoraten var förlagd till Örnsköldsvik på temat ”framtida produkter från skogen” med besök på Processum och Domsjöfabriker.

Risker och riskkontroll

All verksamhet är dagligen utsatt för risker. Med en aktiv riskhantering kan riskerna begränsas och kontrolleras.

Rätt urval av medarbetare och kunskapskontroll bidrar till att hålla nere risken. Kundurvalet är också ett sätt att minska risken. Nedan anges några riskområden:

Kredit och motpartsrisiker

Löpande under året levereras virkesvolym till ett rätt så stort antal kunder. Regelmässigt krävs förskotts betalning eller säkerheter, vanligen bankgarantier, för köparna motsvarande virkesvärdet. Undantag görs för börsnoterade företag, exempelvis SCA, som anses som säkra köpare.

Valet av kunder är den viktigaste riskhanteringen. I oklara fall införskaffas kreditupplysningar. Arrenden och hyror betalas i förskott, varför risken för utebliven betalning begränsas. Vid fastighetsförsäljningar krävs full betalning innan avstyckning eller lagfarter beviljas för köparen.

Marknadsrisker

Virkespriserna varierar enligt köparnas marknadsprislistor. Vi strävar efter att teckna avtal som begränsar prisvariationer. Olika försäljningsmetoder prövas.

Finansiella instrument

För förvaltningen av prästlönefonden finns en etiskpolicy som följer Svenska kyrkans centrala policy. Därutöver finns en placeringspolicy som reglerar allokeringen samt vilken typ och fördelning av finansiella instrument som tillåts i portföljen. Genom en spridning på korta och långa köp av obligationer kan ränterisken nedbringas om än den finns. Aktier är starkt beroende på kursutvecklingen på fondbörsen. Därför inköps aktier med spridning på olika branscher och företag samt även en del på utlandsmarknaden.

Operativa risker

Administrativa risker kan motverkas genom tydliga rutiner för personalen samt fortlöpande adekvat vidareutbildning. Den internkontrollen är viktig och kan vidareutvecklas.

IT-risker kan alltid förekomma. I möjligaste mån är vi anslutna till transaktionssystem via storbankerna.

Det tas dagligen säkerhetskopior på databaserna på vår centrala dataservert. De så kallade legala riskerna, brottslighet, förebyggs genom internkontroll. För avverkat virke är vi noga med skyddsmärkningen av virket för att förhindra virkestölder och felaktiga redovisningar av inmätt virke. Vi har en egen kulör, lila, registrerat hos virkesmättningsföreningen som stiftets egen färg vid

virkesmärkning. Vi ligger uppkopplad till VIOL-systemet, där all virkesredovisning sker med uppgifter från den opartiska Virkesmättningsföreningen och Skogsbrukets Datacentral. Genom vår direkta uppkoppling till VIOL-systemet kan vi kontrollera virkesflödet varje dag. Uppkopplingen mot Viol-systemet finns förutom på vårt kontor i Härnösand även ute på varje stiftsskogvaktardistrikt.

Försäkringar

All skogsmark är brandförsäkrad hos Länsförsäkringar. Byggnader är fullvärdesförsäkrade eller första risk försäkrade motsvarande värdet. Vi har en försäkring på person- och sakskada på upp till 10 miljoner kronor.

Prästlönetillgångarna stod gemensamt som medarrangör för föreningen Skogens årliga höstexkursion. Exkursionen var i Skara stift.

Stiftsstyrelsen och egendomsnämnden på en gemensam exkursion till Glen. Här berättar Kerstin Lilja från Tossåsens sameby om livet som renskötare. Med på exkursionen var även företrädare från Luleå stifts prästlönetillgångar.

FASTIGHETSFÖRÄNDRINGAR UNDER ÅRET

Under året har ett antal försäljningar och köp av mark genomförts. Dessa är:

Försäljningar

DEL AV HAVERÖ PB 1:1 till Ann-Louise Sjaunja och Erik Sjaunja, 1333 m²

DEL AV GÄDDEDE 2:1 till Kurt Vahlberg, 2 ha

MYRESÖN 1:1 Lotta och Marcus Näslund, 2,2 ha

DEL AV SKORPEDS PB 1:1 samt del av **SKORPED 3:1** till Thomas och Sandra Byström, 1,18 ha

DEL AV OVIKENS PB 1:1

till Rakel Sköldulf-Stenqvist, 1300m²

DEL AV OVIKENS PB 1:1 till Roger Stridsman och Annika Lindkvist, 2300m²

NÄTRA PB 1:63 till Johnny och Kerstin Öberg, 2300m²

BRÄCKE 1:283 till SCA, 211,6 ha

DEL AV BRÄCKE 2:1 till SCA, 130,9 ha

DEL AV HOLMS PB 1:1 till SCA, 80,7 ha

DEL AV LIDENS-BYN 1:38 till SCA, 97,2 ha

DEL AV NORDANSJÖ 2:1 till SCA, 83,2 ha

VIKSJÖN 8:1 till SCA, 189,2 ha

YTTERLÄNNÄS ALLMÄNNING 1:2 till SCA, 57,7 ha

DEL AV ÅDALS-LIDENS KYRKOJORD 17:1 till SCA, 129,3 ha

DEL AV VÄSTERHÄLLAN 1:9 till SCA, 138,8 ha

DEL AV RISTA 1:1 till SCA, 4,3 ha

DEL AV EDS PB 1:1 till SCA, 204,5 ha

Köp

DEL AV HÄLLESJÖ PB 1:1 av Gullik Nilsson, 3312m²

DEL AV BENSJÖ 1:31 av SCA, 200,5 ha

DEL AV TOMASGÅRD 1:32 av SCA, 380,8 ha

DEL AV HULLSTA 1:19 av SCA, 107,3 ha

DEL AV RÅ 5:10 av SCA, 43,3 ha

DEL AV RÅ 5:18 av SCA, 9 ha

DEL AV RÅ 24:1 av SCA, 103,4 ha

HÖGSJÖ-NÄS 1:10 av SCA, 44,6 ha

HÅGESTA 2:6 av SCA, 119,3 ha

ÖVERGÅRD 5:13 av SCA, 90,7 ha

Det var ett ovanligt gott år för skogsfågel.
Här orrar betandes björkknopp.

Årets pastoratsexkursion hade temat
"framtida produkter från skogen."

Här förevisar Processum i Örnsköldsvik
tillverkningen av protein ur ligning
från vedråvara. Framtida fiskfoder?

A winter landscape with snow-covered trees and a path leading to a lake. The scene is dominated by snow-laden branches in the foreground, with a path leading towards a body of water in the distance. The sky is overcast with soft light.

Årsredovisning för räkensåret 2017

Dnr 484.2017.72.E
Prästlönetillgångarna i Härnösands stift
Org nr 888000-5064

Förvaltningsberättelse

INFORMATION OM VERKSAMHETEN

Prästlönetillgångarnas historiska tillkomst

Ursprunget till den kyrkliga egendomen ligger långt tillbaka i historien. För att en socken skulle få sig en präst tilldelad, ålades bönderna att bygga en kyrka och prästgård och att till kyrkobyggnaden lägga viss jord för prästens underhåll, prästlönefastigheter. När prästlönefastigheter säljs ska köpeskillingen fonderas i prästlönefonden. Prästlönetillgångarna utgörs därmed av antingen prästlönefastigheter eller prästlönefond.

Prästlönetillgångarnas rättsliga ställning

Prästlönetillgångarna har genom århundraden setts som självägande stiftelseliknande rättssubjekt. I samband med relationsändringen kyrka-stat år 2000 har i lag klarlagts att prästlönetillgångarna ska förvaltas som självständiga rättssubjekt. Fastigheterna saknar lagfart men har inskrivningen ”Prästlönetillgång, Svenska kyrkan.” Den rättsliga synen på prästlönefastigheterna har därmed inte ändrats sedan dess tillkomst. Prästlönetillgångarna är till sin karaktär lik avkastningsstiftelser, stiftelselagen är dock ej tillämplig. Att endast avkastningen får användas skall garantera att förmögenheten består över tiden. Kapitalvärdeskyddet för prästlönefonden sker genom krav på årlig värdesäkring och prästlönefastigheterna antas värdeskyddade genom att fastighetspriserna följer den allmänna kostnadsutvecklingen.

Förvaltning av prästlönetillgångarna

Enligt lag 1998:1591 ska prästlönetillgångarna förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Genom kyrkoordningen, kap 46 §2, har Svenska kyrkan delegerat sitt förvaltningsuppdrag till stiftet. Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftets förvaltning och får utfärda särskilda bestämmelser om förvaltningen. Stiftsfullmäktige i Härnösands stift har, liksom sju andra stift, utsett en Egendomsnämnd med ansvar och uppgift att förvalta stiftets prästlönetillgångar. Prästlönetillgångarna består av tre rörelsegrenar jord, skog och fond vilka utgör egna resultatenheter. Förvaltningen av prästlönetillgångarna ska bära sina egna kostnader. Prästlönetillgångarnas säte är beläget i Härnösands kommun.

Avkastning och ändamål

De församlingar och pastorat vari prästlönetillgångarna har sitt ursprung, har andel i avkastningen. Andelstalsägarna har rätt till minst hälften av avkastningen, resterande del ingår som del av det inomkyrkliga utjämningsystemet som särskild utjämningsavgift.

Det är stiftsfullmäktige som fastställer utdelningens

storlek och fördelning. I Härnösands stift har utdelningen fördelats med hälften enligt andelstalen och hälften som särskild utjämningsavgift. Ändamålet med avkastningen är att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse, KO 46 kap §1. Endast avkastningen får användas för ändamålet.

Arealuppgifter

Egendomsnämnden i Härnösands stift förvaltar 93 996 ha, av detta är 69 711 ha produktiv skogsmark.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Rörelsegrenen Skog

Under året avverkades totalt 192 848 m³fub (191 969 m³fub). Gallringsavverkningarna utgjorde 28% (25%) av volymen. Den försålda virkesvolymen med hänsyn tagen till lagerförändringen uppgick till 202 272 m³fub (191 924 m³fub).

Årets resultat blev 40,3 mkr (40,6 mkr) vilket var 4,8 mkr mer än budget.

Rörelsegrenen Jord

Jordbruket utgör den minsta del av prästlönetillgångarna i Härnösands stift. Samtliga gårdsarrenden är avvecklade. Jordbruksmarken utarrenderas som sidoarrenden. Efterfrågan på jordbruksmark är relativt svag i stiftet. Överskottet från jordbruket blev 142 tkr (157 tkr) vilket var enligt budget.

Rörelsegrenen Fond

Oron efter Brexitomröstningen och det amerikanska presidentvalet glömdes fort och efter en trevande inledning på året gick börserna upp, drivna av en fortsatt stark vinstutveckling i företagen. Att Macron valdes till Frankrikes nye president bidrog också till uppgången. Under sommaren backade aktiemarknaderna på grund av sämre ekonomisk statistik från USA och en stark euro i kombination med oron runt Nordkorea. Men under hösten steg börserna åter då inflationen och löneökningarna blev lägre än väntat. Globala aktier gav en avkastning på 12%. Stockholmsbörsen steg med knappt 10% (6%) under året som helhet. Prästlönefonden hade en utveckling på 5,8% (5,3%). Prästlönefonden redovisade ett positivt resultat på 5,9 mkr (1,3 mkr) och överskred därmed budget med 1,9 mkr.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

FLERÅRSÖVERSIKT

	2017	2016	2015	2014	2013
Rörelsens intäkter, mkr	124,5	115,0	97,7	109,3	85,7
- varav resultat vid avyttring av prästlönefastigheter, mkr	28,0	28,6	2,0	0,5	3,9
Årets resultat, mkr	72,3	65,6	35,6	47,6	35,5
Förslag till utdelning, mkr	42,0	40,0	39,0	42,0	36,0
Balansomslutning per bokslutsdag, mkr	644,0	609,0	580,1	580,7	565,5
<i>Nyckeltal</i>					
Vinstmarginal skog, %	35,9	37,7	37,0	40,4	44,6
Vinstmarginal jord, %	74,0	75,8	51,5	52,8	54,1
<i>Direktavkastning</i>					
Direktavkastning skog, %	2,1	2,0	1,7	2,1	2,0
Direktavkastning jord, %	1,3	1,4	0,9	0,8	1,1
Direktavkastning fond, %	10,3	2,2	4,1	20,2	6,2
Direktavkastning förvaltade tillgångar	2,3	2,0	1,8	2,5	2,1
<i>Totalavkastning</i>					
Totalavkastning, skog (%)	1,1	3,8	9,7	9,6	2,3
Totalavkastning, jord (%)	-4,4	4,1	0,9	0,8	0,9
Totalavkastning, fond (%)	5,6	5,4	8,2	20,8	6,1
Totalavkastning förvaltade tillgångar	1,2	3,9	9,6	2,7	2,4
Marknadsvärden förvaltade tillgångar, mkr					
Skog *	1 995,7	2 129,9	2 118,5	1 956,4	1 818,8
Jord	10,5	11,7	10,9	14,0	10,8
Fond	61,2	62,4	57,5	55,4	58,8
Summa marknadsvärde, mkr	2 067	2 204	2 187	2 026	1 888

* 14,5 mkr av marknadsvärdet på skogen utgörs av vindkraftsanläggningarna i Rätan och Sidensjö

Nyckeltalsdefinitioner

Vinstmarginal (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med rörelsens intäkter.

Direktavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med genomsnittligt marknadsvärde för förvaltade tillgångar.

Totalavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, inklusive realisationsresultat och avskrivningar, plus värdeutveckling under året dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.

För att det genomsnittliga marknadsvärdet på skogen ska överensstämma med värdeutvecklingen över tid, så används ett 5-års snitt.

Marknadsvärden - Marknadsvärdet för jord och skog ovan har beräknats som taxeringsvärdet * 1,33 för att möjlig-

göra relevanta jämförelser över tiden och mellan stiftens. Marknadsvärde grundat på 2017 års köpeskillingsstatistik från LRF Konsult, 298 kr/m3sk, se nedan.

Cirka 12% av den totala virkesvolymen utgörs för närvarande av naturskyddad skog och genererar därmed ingen ekonomisk avkastning. Skogsbruksvärde brukad skog, se nedan.

	2017-12-31	2016-12-31
Skogsvärde totalt	2 520 mkr	2 122 mkr
- direktavkastning	1,6%	2,0%
Skogsbruksvärde brukad skog	2 153 mkr	1 852 mkr
- direktavkastning	1,9%	2,3%

Mullberget, Rätan.

Finansiella instrument

Förvaltarens riktlinjer för placering av prästlönefonden. Prästlönefonden förvaltas diskretionärt av Handelsbanken. Placeringarna sker efter en av stiftsfullmäktige fastställd finanspolicy. Portföljen medger aktier mellan 30% - 60% räntebärande värdepapper 35% - 60% samt alternativa investeringar med kapitalskydd 10% - 15%. Den neutrala fördelningen i fonden är 50% - 35% - 15%. Finanspolicyen är anpassad efter Svenska Kyrkans centrala policy och ställer höga etiska krav vad gäller bland annat vapen, alkohol och porr.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Det har varit ett bra år för skognäringen. En stark efterfrågan på skogsprodukter har lett till stigande priser på skogsråvara under året. Årets totala avverkning uppgick till 192 848 m³fub. Gallringsandelen har ökat enligt plan och uppgick till 53 364 m³fub, vilket utgör 28% av den totala avverkningen. Årets skogsvårdsåtgärder har lett till att avsättningen till den framtida skogsvårdsskulden har

kunnat minskas med 400 tkr och uppgår nu till 10,7 mkr. Skogens resultat blev 40,3 mkr.

Skogarnas faktiska tillväxt överträffar oftast de långsiktiga tillväxtfunktionerna som tillämpas i avverkningsberäkningarna. Förädlad plantmaterial och nya skötselmetoder är några av förklaringarna. Tack vare lagstiftningen från 1904, med krav på återplantering och målmedveten skötsel, har det inte funnits mer virkesrika skogar än idag. Skogarna utgör en stor nationell resurs då de skogsbaserade produkterna utgör grunden i den växande bioekonomin samtidigt som den motverkar effekten av utsläppen av växthusgaser.

Förväntningarna på skogarna är många. Det var en av anledningarna till utredningen om ett nationellt skogsprogram som genomfördes under 2016. Den förväntade propositionen med ett förslag på ett nationellt skogsprogram har ännu inte kommit från regeringen.

Under året har en större markbytesaffär genomförts med SCA. Markbytet genomfördes för att förbättra arronderingen på markinnehavet. Totalt skiftade drygt 2 400 hektar ägare till ett värde av drygt 74 mkr. Markbytesaffären genomfördes genom köp och försäljning, och utlöste en resultatpåverkande reavinst på 26,7 mkr.

Prästlönetillgångarna medverkar indirekt i produktionen av förnyelsebar elenergi genom sina tre fallrättsavtal och två markarrendeavtal för vindkraft. Fallrättsavtalen genererade tillsammans 4,3 mkr och markarrendena för vindkraft inbringade 3,7 mkr. Intäkterna från förnyelsebar energi uppgick till hela 8 mkr. Intresset för nyetableringar av vindkraftverk har avtagit. Undersökningar och prövningar pågår för närvarande på två områden som berör PLT.

Ett samarbete med Östersunds kommun pågår kring framtagande av förslag till detaljplan för två tomtområden, ett vid Lockne kyrka och ett på Frösön.

Finansmarknaden har under året haft en god utveckling med inbromsning innan sommaren för att därefter ta fart igen. Året avslutades med en nedgång på grund av oron på den svenska bostadsmarknaden. Den svenska börsen gav under året en avkastning på knappt 10%. Prästlönefondens vinst säkrades redan innan nedgången inför sommaren och resultatet blev 5,9 mkr. Fonden har en diskretionär förvaltning som regleras av en finanspolicy som är anpassad efter Svenska kyrkans centrala policy.

Rörelsegrenen jord utgör den minsta delen av prästlönetillgångarna. Jordbruksverksamheten utgörs i huvudsak av sidoarrenden. Antalet jordbruksföretag minskar i stiftet och efterfrågan på jordbruksmark är svag. Jordbruket gav ett resultat på 142 tkr.

Framtida utveckling

Arbetet med att uppdatera och förfina skogsbruksplanerna kommer att fortgå. Genom att tillvarata ny teknik och samla tillgänglig information kan, avverkningsplanering göras mer effektiv samt bidra till att minska körskador.

Bevakning av fastighetsmarknaden kommer att fortgå för att ersätta de naturreservat som står i tur att bildas på kyrkans mark.

Byggnadsinventering kommer att slutföras under sommaren och ligga till grund för byggnadsavveckling och plan för byggnadsunderhåll.

Efterfrågan på tomtmark finns på olika håll i stiftet. Några tomtprojekt pågår och möjligheterna till att skapa fler tomter på kyrkans mark kommer att undersökas.

Samarbetet med andra stift och kyrkan centralt kommer att fortgå och utvecklas. Genom samarbete kan resurser och specialistkompetens delas och därmed behållas inom den kyrkliga förvaltningsorganisationen. Strävan är att upprätthålla en rationell och kostnadseffektiv förvaltning med hög kvalitet som är rustad att möta framtidens krav och förväntningar.

Det har varit ett år med god efterfrågan på virke. Här är leveransvirke utanför Sollefteå färdigt för transport till industrin.

EGET KAPITAL

	2017	2016
Bundet eget kapital		
Prästlönefastighetskapital		
Belopp vid årets ingång	445 931	417 759
Köp / försäljning av prästlönefastighet	31 662	30 233
Avskrivning	<u>-2 024</u>	<u>-2 061</u>
Belopp vid årets utgång	<u>475 569</u>	<u>445 931</u>
Prästlönefondskapital		
Belopp vid årets ingång	57 956	55 016
Köp / försäljning av prästlönefastighet	-31 662	-30 233
Avskrivning	2 024	2 061
Realisationsvinst fastighetsförsäljning	27 980	29 612
Intrångsersättningar mm enligt KO 46:10	848	1 520
Värdesäkring enligt KO 46:11	<u>1 046</u>	<u>980</u>
Belopp vid årets utgång	<u>58 192</u>	<u>57 956</u>
Fritt eget kapital		
Balanserade medel		
Belopp vid årets ingång	30 228	36 292
Omföring föregående års resultat	34 513	32 936
Utdelningar till församling/pastorat	-20 000	-19 500
Särskild utjämningsavgift till stiftet	<u>-20 000</u>	<u>-19 500</u>
Belopp vid årets utgång	<u>24 741</u>	<u>30 228</u>
Redovisat årsresultat		
Belopp vid årets ingång	34 513	32 936
Omföring föregående års resultat	-34 513	-32 936
Redovisat årsresultat	72 294	65 625
Realisationsvinst fastighetsförsäljning	-27 980	-28 612
Intrångsersättning mm enligt KO 46:10	-848	-1 520
Värdesäkring enligt KO 46:11	<u>-1 046</u>	<u>-980</u>
Belopp vid årets utgång	<u>42 420</u>	<u>34 513</u>

Förslag till vinstdisposition

Fritt eget kapital enligt balansräkningen uppgår till 67 161 tkr. Då har till bundet eget kapital överförts 27 980 tkr för reavinster från fastighetsförsäljningar samt 848 tkr för intrångsersättningar och andra upplåtelse. Värdesäkring av kapitalet har gjorts med 1 046 tkr.

Balanserad vinst från föregående år	24 740
Tillkommande redovisat disponibelt årsresultat	42 420

Summa	67 160
--------------	---------------

Egendomsnämnden beslutar att vinstmedlen disponeras så

att till församlingar/pastorat utdela	21 000
att till nationell nivå inleverera som del i utjämningsystemet	21 000
att i ny räkning överföra	25 160

Summa	67 160
--------------	---------------

Miljöinformation

Prästlönetillgångarna bedriver ingen enligt miljöbalken tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet.

Skogsbruket är i likhet med nio andra stift certifierat enligt PEFC. Administrationen och rutinerna kring certifieringsarbetet sköts i den stiftsgemensamma Svenska kyrkans PEFC ekonomiska förening där representanter från respektive medlemsstift ingår. Miljöarbetet revideras dels internt och av extern auktoriserad PEFC-revisor från DNV.

För den interna revisionen anlitar samtliga stift Hushållningssällskapet. Där kontrolleras bland annat tagen naturvårdshänsyn vid slutavverkningarna.

Klimatpåverkan

Skog som växer tar upp stora mängder koldioxid (CO₂) ur luften. En ökad skogsproduktion och ett ökat användande av skogsprodukter motverkar effekten av utsläppen av växthusgaser. Därmed är ett ansvarsfullt och långsiktigt skogsbruk en klimatfrämjande verksamhet i sig. En beräkning av förvaltningens klimatpåverkan har gjorts. Där har hänsyn tagits till förvaltningens klimatpåverkan i form av utsläpp i sin verksamhet genom avverkning, markberedning, vägbyggnad, persontransporter och dylikt. Avverkningsvolymen i sig betraktas som ett direktutsläpp även om koldioxiden är bunden i olika produkter under olika lång tid. Kyrkans skogar har bidragit till att motverka klimatpåverkan under året genom en inlagring av 20 534 ton. Då har inte skogsmarkens inlagring av CO₂ beaktats, vilket skulle ge en väsentligt högre siffra.

RESULTATRÄKNING

	Not	2017	2016
Rörelsens intäkter	3		
Intäkter prästlönefastigheter	4,5	90 463	84 928
Intäkter prästlönefond	4	6 086	1 403
Resultat vid avyttring av prästlönefastigheter	4	27 980	28 612
Övriga rörelseintäkter		<u>17</u>	<u>8</u>
Summa rörelsens intäkter		124 546	114 951
Rörelsens kostnader			
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		-36 832	-29 067
Övriga externa kostnader	5,6	-5 188	-6 895
Kostnader för inhyrd personal	7	-6 043	-6 209
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar		<u>-2 088</u>	<u>-2 131</u>
Summa rörelsens kostnader		-50 151	-44 302
Rörelseresultat	3	74 395	70 649
Resultat från finansiella investeringar	8		
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		<u>1 076</u>	<u>1 456</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		1 076	1 456
Resultat efter finansiella poster		75 471	72 105
Bokslutsdispositioner	9	72	-3 703
Skatt	20	<u>-3 249</u>	<u>-2 777</u>
ÅRETS RESULTAT		72 294	65 625

Prästlönefastigheter och prästlönefonder skall förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Resultaträkningen ovan är utformad för att följa god redovisningssed. Det redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för ändamålet. Enligt lag och kyrkoordning skall kapitalisering ske enligt nedan.

Årets resultat enligt resultaträkningen	72 294	65 625
Intrångsersättningar mm enligt KO 46:10	-848	-1 520
Värdesäkring enligt KO 46:11	-1 046	-980
Omföring av realisationsresultat för fastighet i förhållande till anskaffningsvärde	<u>-27 980</u>	<u>-28 612</u>
Disponibelt för utdelning	42 420	34 513

BALANSRÄKNING

	Not	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Prästlönefastigheter	10	475 569	445 931
Inventarier, verktyg och installationer	11	359	272
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	12	116	
		476 044	446 203
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Prästlönefond	13	58 192	57 955
Övriga långfristiga placeringar	13	<u>1 828</u>	<u>1 128</u>
		60 020	59 083
Summa anläggningstillgångar		536 064	505 286
Omsättningstillgångar			
Varulager		781	1 387
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		9 542	6 304
Övriga fordringar		2 908	1 521
Skattefordringar			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	<u>5 512</u>	<u>5 717</u>
		17 962	14 929
Kortfristiga placeringar	15	74 571	72 784
Kassa och bank		<u>14 663</u>	<u>16 005</u>
		89 234	88 789
Summa omsättningstillgångar		107 977	103 718
Summa tillgångar		644 041	609 004

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

	Not	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital	16		
<u>Bundet eget kapital</u>			
Prästlönefastighetskapital		475 569	445 932
Prästlönefondskapital		58 192	57 955
<u>Fritt eget kapital</u>			
Balanserat resultat		24 740	30 228
Årets resultat		<u>42 420</u>	<u>34 513</u>
Summa eget kapital		<u>600 921</u>	<u>568 628</u>
Obeskattade reserver			
Obeskattade reserver	9	<u>20 547</u>	<u>20 619</u>
Summa obeskattade reserver		<u>20 547</u>	<u>20 619</u>
Avsättningar			
Avsättning skogsvård		<u>10 300</u>	<u>11 100</u>
Summa avsättningar		<u>10 300</u>	<u>11 100</u>
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 146	1 692
Skatteskuld		2 253	1 927
Övriga skulder		498	1 480
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	<u>6 376</u>	<u>3 558</u>
Summa kortfristiga skulder		<u>12 273</u>	<u>8 657</u>
Summa eget kapital och skulder		<u>644 041</u>	<u>609 004</u>

KASSAFLÖDESANALYS

	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	75 471	72 104
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar	2 088	2 131
Ökning/minskning av avsättningar	-800	-2 200
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-27 980	-28 612
Betalda inkomstskatter	<u>- 2 924</u>	<u>3 471</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet	45 855	46 894
Kassaflöde från förändring i rörelsekapitalet		
Ökning/minskning av varulager	606	-449
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	-4 420	-1 140
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	<u>3 290</u>	<u>3 036</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten	45 331	48 341
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-267	-65
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-267	-65
Prästlönetillgångar		
<u>Prästlönefastigheter</u>		
Förvärv av prästlönefastigheter	-40 292	-32 256
Försäljning av prästlönefastigheter	36 610	30 634
<u>Prästlönefondsmedel</u>		
Nettoförsäljning av värdepapper	<u>-937</u>	<u>-3 835</u>
Kassaflöde från prästlönetillgångarna	-4 619	-5 457
Kassaflöde före utdelning	40 445	42 819
Utdelning till församlingar/pastorat och stift	<u>-40 000</u>	<u>-39 000</u>
Årets kassaflöde	445	3 819
Likvida medel vid årets början	88 789	84 970
Likvid medel vid årets slut	89 234	88 789
Specifikation av likvida medel vid årets slut		
Kassa och bank	14 663	16 005
Kortfristiga placeringar	<u>74 571</u>	<u>72 784</u>
	89 234	88 789

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Grunder för upprättande

Från och med räkenskapsåret 2016 upprättas årsredovisningen med tillämpning av årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Svenska Kyrkans Redovisningskommitté (KRED).

Värderingsgrund

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärde om inte annat anges.

Belopp

Samtliga belopp är angivna i tusentals kronor (tkr) om inte annat anges. Beloppen inom parentes anger föregående års värden.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning. Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms, rabatter och kursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta.

Virkesintäkter: Intäkter från leveransvirke redovisas i den period virket levererats till köparen. Intäkter från avverkningssupplett och leveransrotköp redovisas i den period virket inmätts. Intäkter från rotposter redovisas vid kontraktstillfället.

Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:
Arrende- och hyresintäkter: i den period uthyrningen sker
Ränteintäkter: i enlighet med effektiv avkastning
Erhållen utdelning: när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Leasing

All leasing, både när prästlönetillgångarna är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing, dvs leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad/intäkt linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Inkomstskatter

Prästlönetillgångarna beskattas från och med inkomståret 2014 som en inskränkt skattskyldig stiftelse. Endast

inkomst av näringsverksamhet och innehav av fastighet beskattas. Kapitalvinster och andra inkomster som inte kommer från näringsverksamhet är alltid skattefria förutsatt att villkoren för inskränkt skattskyldighet är uppfyllda.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet efter avdrag för avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över den bedömda nyttjandeperioden. Mark skrivs inte av då nyttjandeperioden är obegränsad. Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	25–50 år
Skogsbilvägar	10 år
Skotrar	10 år
Datautrustning	3 år

Övriga inventarier, installationer och verktyg 10 år

Vid varje balansdag sker en prövning av anläggningstillgångens värde och det skrivs ned ifall den bedöms ha ett lägre värde än bokfört värde och det kan antas att värdenedgången är bestående. Om det inte längre finns skäl för nedskrivningen återförs den. Nedskrivningen och återföringen redovisas i resultaträkningen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när prästlönetillgångarna blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och prästlönetillgångarna har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelseerna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Prästlönefondsmedel- Övriga långfristiga värdepappersinnehav

Innehaven innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärdet på balansdagen. De räntebärande tillgångarna redovisas i efterföljande redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Prästlönefondsplaceringar

Prästlönefondsmedel utgör en separat förvaltnad tillgångsmassa, motsvarande förvaltningens bundna prästlönefondskapital, där insättningar och uttag ur värdepappersportföljen sker i samband med köp och försäljning av prästlönefastigheter. Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen redovisas på raden Prästlönefondsmedel i balansräkningen. Prästlönefondsmedlen förvaltas långsiktigt och redovisas som anläggningstillgång. Förvaltningen av prästlönefondsmedel utgör en kärnverksamhet i förvaltarens uppdrag och redovisas som en egen rörelsegren. Avkastningen från prästlönefondsmedlen redovisas på separat rad under verksamhetens intäkter.

För de noterade värdepapper som ingår i i prästlönefondsmedlen sker en kollektiv värdering. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas orealiserade förluster mot orealiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Kortfristiga placeringar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde, det vill säga marknadsvärdet.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödsanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar prästlönetillgångarnas in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamhet, finansieringsverksamhet samt förvaltnad prästlönetillgångar. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificeras rörelsemedel bestående av kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.

Eget kapital och lämnad utdelning

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital.

Bundet eget kapital utgörs av Prästlönefastighetskapital och Prästlönefondskapital. Vid försäljning av prästlönefastighet tillförs prästlönefondskapitalet ett belopp motsvarande erhållen köpeskilling. Detta uppnås genom omföringar inom eget kapital. Prästlönefondskapitalet värdesäkras årligen, genom en kapitalisering som tas av avkastningen, för att trygga att kapitalet inte urholkas på grund av inflation. Vid köp av prästlönefastighet förs ett belopp motsvarande köpeskillingen om från prästlönefondskapital till prästlönefastighetskapital.

Fritt eget kapital utgörs av balanserade vinstmedel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital samt lämnad utdelning.

Utdelning. Av stiftsfullmäktige beslutad utdelning redovisas direkt mot fritt eget kapital.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Prästlönetillgångarna gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. De uppskattningar och antaganden som Prästlönetillgångarna gjort bedöms inte innebära några väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder nästkommande år.

NOT 3 Information om oberoende rörelsegrenar

	2017	2016
Rörelsens intäkter fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande		
Skog	118 267	113 342
Jord	192	207
Fond	6 087	1 402
	<u>124 546</u>	<u>114 951</u>
Rörelseresultatet fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande		
Skog	68 306	69 192
- varav realisationsresultat vid avyttring av anl.tillgång	27 979	28 612
Jord	142	157
Fond	5 947	1 300
	<u>74 395</u>	<u>70 649</u>

Not 4 Intäkternas fördelning

	2017	2016
<u>Intäkter prästlönefastigheter</u>		
<i>Intäkter skog</i>		
Leveransrotköp	11 188	9 682
Leveransvirke	67 698	63 549
Jaktarrenden	1 244	1 230
Fallrätter	4 484	4 112
Vindkraftsarrenden	3 472	3 377
Övriga intäkter	2 201	2 780
Resultat vid försäljning av fastigheter	<u>27 979</u>	<u>28 612</u>
	<u>118 267</u>	<u>113 342</u>
Jordbruksarrenden	<u>192</u>	<u>207</u>
	192	207
<u>Intäkter prästlönefond</u>		
Utdelningar	434	418
Realisationsresultat	5 653	984
	6 087	1 402
SUMMA	124 546	114 951

Not 5 Operationell leasing

	2017	2016
<i>Not avseende uppgifter som leasetagare</i>		
Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal		
Förfaller till betalning inom ett år	670	472
Förfaller till betalning senare än ett år men inom fem år	1 359	1 226
Förfaller till betalning senare än fem år	482	434
Under perioden erlagda leasingavgifter	687	550

Den operationella leasingen utgörs i allt väsentligt av hyrda inventarier och lokaler. Storleken på de framtida leasingavgifterna redovisas till nominellt belopp. Variabla avgifter förekommer inte. Inventarier leasas på fem år med möjlighet till utköp. Bilar leasas på tre år med möjlighet till förlängning eller utköp.

Not avseende uppgifter som leasegivare

Framtida minimileaseavgifter som kommer att erhållas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal		
Förfaller inom ett år	5 116	4 538
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	8 007	8 007
Förfaller till betalning senare än fem år	43 400	47 000
Under perioden erhållna leasingavgifter	9 994	9 663

De huvudsakliga leasingavgifterna avser fallrätter och vindkraftsarrenden, övriga avgifter avser jakt- och markarrenden. Leasingavgifterna avseende fallrätter och vindkraft är till större del baserade på elproduktionen och varierar således. Dessa är inte med i framtida leasingavgifter av detta skäl.

Not 6 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2017	2016
<u>Kvalificerade revisorer</u>		
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB		
Revisionsuppdrag	70	95
Andra uppdrag		5
	70	100

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på Prästlönetillgångarnas revisorer att utföra, rådgivning eller annat som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter samt verksamhetsrevision. Allt annat är uppdrag.

Not 7 Inhyrd personal och förtroendevalda

All personal är anställd av stiftet och har stiftsstyrelsen som personalorgan. Prästlönetillgångarna belastas med samtliga personalkostnader. Dessa kostnader redovisas under inhyrd personal i resultaträkningen. Som tilläggsinformation i denna not redovisas här kostnader etc för den personal från stiftet som uteslutande arbetar med förvaltningen av Prästlönetillgångarna.

	2017	2016
Kvinnor	1	1
Män	6	6
Totalt	7	7

I sifferuppgifterna nedan ingår den stiftspersonal som uteslutande arbetat åt Prästlönetillgångarna.

Könsfördelningen i Egendomsnämnden

Kvinnor(%)	20,00	20,00
Män(%)	80,00	80,00

Löner, arvoden och andra ersättningar

Ledamöter i		
Egendomsnämnden	158	166
Personal	<u>3 951</u>	<u>3 845</u>
	4 109	4 011

Till ordförande i Egendomsnämnden har ersättning utgått med 34 tkr (32 tkr).

Pensionskostnader och andra avgifter

Pensionskostnader	257	277
Andra sociala avgifter enligt lag och avtal	<u>1 364</u>	<u>1 321</u>
	1 621	1 598

Härnösands stift har inga övriga utfästelser om pensioner eller avgångsvederlag till personer i ledande ställning.

**Not 8 Resultat från
finansiella investeringar**

	2017	2016
Övriga ränteintäkter och liknande poster		
Räntor	8	10
Skattefria kapitalintäkter	1 068	1 419
Skattefria räntor		27
	<u>1 076</u>	<u>1 456</u>

Not 9 Obeskattade reserver

	2017	2016
A Ackumulerad skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	190	182
Periodiseringsfond tax 2012		5 000
Periodiseringsfond tax 2013	3 750	3 750
Periodiseringsfond tax 2014	3 600	3 600
Periodiseringsfond tax 2015	2 987	2 987
Periodiseringsfond tax 2016	1 400	1 400
Periodiseringsfond tax 2017	3 700	3 700
Periodiseringsfond tax 2018	<u>4 920</u>	
	20 547	20 619

Not 10 Prästlönefastigheter

	17-12-31	16-12-31
Ingående anskaffningsvärden	461 905	431 672
Årets förändringar		
-Inköp	40 292	32 255
-Försäljningar och utrangeringar	<u>-8 630</u>	<u>-2 022</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	493 567	461 905
Ingående avskrivningar	-15 974	-13 913
Årets förändringar		
-Avskrivningar	<u>-2 024</u>	<u>-2 061</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-17 998	-15 974
Utgående bokfört värde	<u>475 569</u>	<u>445 931</u>
Taxeringsvärden		
Mark	1 506 636	1 610 000
Byggnader	1 180	1 861

Prästlönetillgångarna omfattas från och med år 2000 av bokföringsskyldighet. I den öppningsbalansräkning som upprättades 2000-01-01 värderades fastighetsbeståndet, med stöd av BFN U 95:3, till ett försiktigt beräknat marknadsvärde vilket ansågs motsvara då aktuella taxeringsvärden.

Not 11 Inventarier, verktyg och installationer

	17-12-31	16-12-31
Ingående anskaffningsvärden	543	477
Årets förändringar		
-Inköp	<u>151</u>	<u>66</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	694	543
Ingående avskrivningar	-271	-201
Årets förändringar		
-Avskrivningar	<u>-64</u>	<u>-70</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-335	-271
Utgående bokfört värde	<u>359</u>	<u>272</u>

Not 12 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	17-12-31	16-12-31
Utgifter under året	<u>116</u>	
Utgående balans	<u>116</u>	0

Pågående nyanläggning avser planläggningsarbeten för nya tomter på Frösön.

Not 13 Prästlönefond

	Anskaffningsvärde	Bokförtvärde	Marknad-bokslutsdag
Noterade aktier och aktiefonder	32 336	32 336	34 593
Noterade räntebärande värdepapper	27 603	27 603	28 423
Onoterade värdepappersinnehav	1 000	0	0
Depåkonto	81	81	81

Summa prästlönefondsplaceringar

61 020 60 020 63 097

I portföljen ingår prästlönefondskapitalet med 58 192 tkr (57 955) tkr.

Vid bokslutet sker en avstämning, realiserade vinster plockas ut liksom investeringar i fastigheter medan försäljningslikvider samt avskrivningar sätts in.

	2017	2016
Ingående ackumulerande anskaffningsvärden	60 083	56 248
Investeringar under året	29 360	14 114
Försäljningar/avyttringar	<u>-28 423</u>	<u>-10 2796</u>
Utgående ackumulerande anskaffningsvärden	61 020	60 083
In- och utgående ackumulerade nedskrivningar	-1 000	-1 000
Utgående redovisat värde	60 020	59 083

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	17-12-31	16-12-31
Hyra kansli lokaler	41	65
Upplupna ersättningar för fallrätter	1 938	1 792
Upplupna ersättningar för vindkraft	3 451	3 372
Övriga poster	<u>82</u>	<u>488</u>
SUMMA	<u>5 512</u>	<u>5 717</u>

Not 15 Värdepappersinnehav

	Anskaffnings- värde	Bokfört- värde	Marknad- boslutsdag
Kortfristiga placeringar			
Noterade räntebärande värdepapper SHB	37 534	37 534	37 733
Noterade räntebärande värdepapper Danske Bank	37 037	37 037	37 993

Summa kort-

fristiga placeringar 74 571 74 571 75 726

Vid beräkning av nedskrivningsbehov har samtliga placeringar beaktats, varför inget nedskrivningsbehov anses föreligga.

Not 17 Avsättningar

	2017	2016
Avsättning för skogsvård	<u>10 300</u>	<u>11 100</u>
	<u>10 300</u>	<u>11 100</u>

Prästlönetillgångarnas skuld för förmånsbestämda tjänstepensioner vid inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp redovisas som skuld till Härnösands stift i balansposten "Övriga skulder".

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	17-12-31	16-12-31
Företbetalda intäkter, övrigt	1 028	1 028
Sent erhållna fakturor, övrigt	<u>5 349</u>	<u>2 530</u>
SUMMA	6 377	3 558

Not 16 Förslag till vinstdisposition

Fritt eget kapital enligt balansräkningen uppgår till 67 161 tkr. Då har till bundet eget kapital överförts 27 980 tkr för reavinst från fastighetsförsäljningar samt 848 tkr för intrångsersättningar och andra upplåtelse. Värdesäkring av kapitalet har gjorts med 1 046 tkr.

Balanserad vinst från föregående år 27 740

Tillkommande redovisat disponibelt årsresultat 42 420

Summa 67 160

Egendomsnämnden beslutar att vinstmedlen disponeras så...

...att till församlingar/pastorat utdela 21 000

...att till Härnösands stift inleverera som särskild utjämningsavgift 21 000

...att i ny räkning överföra 25 160

SUMMA 67 160

Not 19 Skatt på årets resultat

	2017	2016
Aktuell skatt	<u>3 249</u>	<u>2 777</u>
Skatt på årets resultat	<u>3 249</u>	<u>2 777</u>
Redovisat resultat i skattepliktig verksamhet före skatt	39 997	41 496
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22 %)	8 799	9 129
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	170	185
Skatteeffekt av ej skattepliktig realisationsvinst	-5 736	-6 554
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	<u>16</u>	<u>17</u>
Redovisad skattekostnad	<u>3 249</u>	<u>2 777</u>

Härnösand 2018-03-20

Sven-Erik Bodén
Ordförande

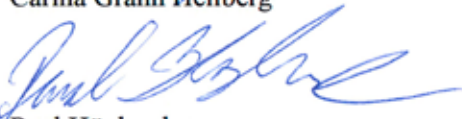
Elisabeth Fjellström

Carina Grahn Hellberg

Priscilda Helenius

Paul Höglund

Bertil Swenson

Vår revisionsberättelse har lämnats 2018-04-13
Öhrtings PricewaterhouseCoopers AB

Jan Vestin
Auktoriserad revisor

Per-Eric Larsson

Rolf Larsson

Martin Nilsson

Sverker Ågren

Revisionsberättelse

Till stiftsfullmäktige i Härnösands stift, avseende prästlönetillgångarna i Härnösands stift, org.nr 888000-5064

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Prästlönetillgångar i Härnösands stift för år 2017. Prästlönetillgångar i Härnösands stifts årsredovisning ingår på sidorna 23-40 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Prästlönetillgångar i Härnösands stifts finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Den icke-auktoriserade revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftet, enligt god revisorssed i Sverige. Vi som auktoriserad revisor har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är egendomsnämnden, som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Årsrapport för prästlönetillgångarna i Härnösands stift men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Egendomsnämndens ansvar

Det är egendomsnämnden, som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Egendomsnämnden ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar egendomsnämnden för bedömningen av Prästlönetillgångarnas förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om stiftsstyrelsen avser att upplösa prästlönetillgångarna, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i egendomsnämndens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att egendomsnämnden använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett stift inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera egendomsnämnden om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den icke-auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av prästlönertillgångarnas resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt kyrkoordningen

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av egendomsnämndens förvaltning för Prästlönetillgångar i Härnösands stift för år 2017.

Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar egendomsnämndens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Egendomsnämndens ansvar

Egendomsnämnden ansvarar för prästlönetillgångarnas organisation och förvaltningen av prästlönetillgångarnas angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma prästlönetillgångarnas ekonomiska situation och att tillse att prästlönetillgångarnas organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och stiftets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av egendomsnämnden i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Härnösand, 2018-04-13

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Jan Vestin
Auktoriserad revisor

Sverker Ågren

Per-Eric Larsson

Rolf Larsson

Martin Nilsson

Andelstalsägare, andelstal och utdelning i kronor

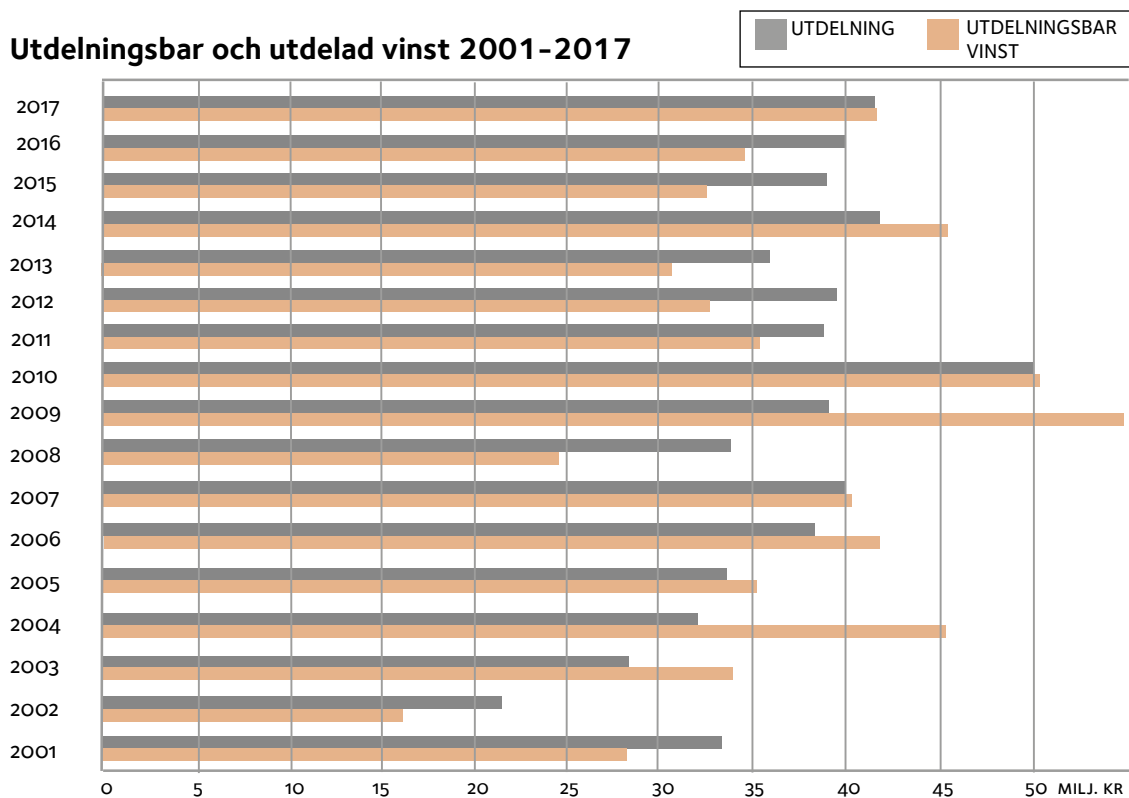
Av den totala utdelningen, 42 miljoner kronor, delas: 50% ut direkt till andelstalsägande pastorat och församlingar och 50% inbetalas till nationella nivån som del i utjämningsssystemet
 Utdelningsdag 1 juli 2018

Pastorat och församlingar	Andelstal	% andel	Utdelning 50% efter andelstal
Alnö förs.	3038	0,50	105 261
Anundsjö-Skorped past.	15397	2,54	533 478
Arnäs, Gideå, Trehörningsjö past.	10872	1,79	376 695
Borgsjö - Haverö förs.	21240	3,50	735 927
Brunflo, Lockne, Marieby och Näs past.	7983	1,32	276 596
Bräcke-Revsund past. (Bräcke-Nyhem, Revsund-Sundsjö-Bodsjö)	20780	3,43	719 989
Fors - Ragunda past.	21489	3,55	744 554
Frösö, Sunne, Norderö förs.	5284	0,87	183 081
Grundsunda förs.	5696	0,94	197 356
Håsjö past. (Borgvattnet, Hällesjö - Håsjö, Stugun)	13205	2,18	457 529
Häggenås - Lit - Kyrkås förs.	9225	1,52	319 629
Härjedalens past. (Hedebygden, Svegsbygden, Tännäs-Ljusnedal, Ytterhogdal - Överhogdal - Ängersjö)	57733	9,53	2 000 342
Härnösands past. (Domkyrko, Hemsö, Häggdånger, Högsjö, Stigsjö, Säbrå, Viksjö)	14861	2,45	514 906
Hässjö, Tynderö, Ljustorp past.	5029	0,83	174 246
Indalens past. (Indal, Sättna, Liden, Holm)	11182	1,84	387 436
Kramfors past. (Bjärträ, Dal, Gudmundrå, Nora-Skog, Nordingrå, Styrnäs, Torsåker, Ullånger, Vibygrå, Ytterlännäs)	19265	3,18	667 497
Krokoms past. (Alsen, Aspås, Föllingebygden, Näskott, Offerdal, Rödön, Ås)	64495	10,64	2 234 632
Långsele, Graninge och Helgum past.	14645	2,42	507 422
Njurunda förs.	2703	0,45	93 654
Nätra-Sidensjö past.	15421	2,54	534 309
Ramsele-Edsele förs.	26737	4,41	926 388
Selånger förs.	1424	0,23	49 339
Själevad, Mo och Björna past.	12076	1,99	418 411
Sköns förs.	2312	0,38	80 107
Sollefteå - Boteå past. (Boteå, Sollefteå, Sånga-Multrä, Överlännäs)	24556	4,05	850 820
Strömsunds past. (Alanäs, Bodum, Fjällsjö, Frostviken, Gåxjö, Hammerdal, Ström, Tåsjö)	53782	8,87	1 863 447
Stöde förs.	12780	2,11	442 803
Sundsvalls förs.	0	0,00	-
Södra Jämtlands past. (Berg, Hackås, Klövsjö - Rätan, Myssjö - Oviken, Åsarne)	41876	6,91	1 450 926
Timrå förs.	593	0,10	20 546

Pastorat och församlingar	Andelstal	% andel	Utdelning 50% efter andelstal
Torps förs.	22778	3,76	789 216
Tuna - Attmars förs.	1456	0,24	50 448
Ådals-Liden, Junsele, Resele och Ed past.	40252	6,64	1 394 657
Åre past. (Kall, Undersåker, Västra Storsjöbygden, Åre)	25876	4,27	896 555
Örnsköldsvik förs.	0	0,00	-
Östersunds förs.	52	0,01	1 802
SUMMA	606093	100	21 000 000

Utdelning till Andelstalsägarna	21 000 000
Inbetalas till nationella nivån som del i utjämningsystemet	21 000 000
SUMMA	42 000 000

Utdelningsbar och utdelad vinst 2001-2017

BEFATTNINGSHAVARE

Stiftsjägmästare
Max Enander
Tel: 0611-254 30
max.enander@svenskakyrkan.se

Bitr stiftsjägmästare
Thomas Karnestrand
Tel: 0611-254 32
thomas.karnestrand@svenskakyrkan.se

Ekonom
Barbro Nordlöf
Tel: 0611-254 31
barbro.nordlof@svenskakyrkan.se

STIFTSSKOGVAKTARE

Östra distriktet
Jan-Olof Eriksson
Box 94,
871 22 Härnösand
Tel: 0611-254 33,
jan-olof.eriksson@svenskakyrkan.se

Norra distriktet
Gunnar Pamuk
Ramselevägen 10,
833 93 Strömsund
Tel: 0611-254 35
gunnar.pamuk@svenskakyrkan.se

Mellersta distriktet
Fredrik Sätter
Alsenvägen 18,
830 47 Trångsviken
Tel: 0611-254 39
fredrik.satter@svenskakyrkan.se

Södra distriktet
Olof Grinde
Pastorsexp.
Kyrkvägen 15
840 90 Ytterhogdal
Tel: 0611-254 38
olof.grinde@svenskakyrkan.se

Ordlista

Vinstmarginal $\frac{\text{Rörelseresultat efter avskrivningar}}{\text{Rörelsens omsättning}}$

Vinstmarginalen uttrycker vinsten i förhållande till intäkterna.

Direktavkastning $\frac{\text{Rörelseresultat efter avskrivningar}}{\text{Marknadsvärdet av skog, jord och fond}}$

Direktavkastningen uttrycker vinsten i förhållande till marknadsvärdet av de tillgångar vi förvaltar.

Totalavkastning $\frac{\text{Rörelseresultat} + \text{orealiserad värdetillväx}}{\text{Marknadsvärde för förvaltade tillgångar}}$

Omsättning

Summa rörelseintäkter

Operativt kassaflöde

Operativt kassaflöde utgörs av summan av rörelseöverskott samt förändring av rörelsekapital och pensionsskuld med avdrag för löpande investeringar i anläggningar och fond.

Rörelsens kassaflöde

Rörelsens kassaflöde utgörs av operativt kassaflöde med avdrag för finansiella poster samt påverkat av övrigt finansiellt kassaflöde.

Barrved

Tall- eller granved. Har längre och starkare fibrer än lövved.

Lövved

Vanligen björk. Har kortare fibrer än barrved. Används särskilt vid framställning av tryck- och kontorspapper.

Biobränsle

Bränsle från förnyelsebara material, dvs växter. I skogliga sammanhang avses vanligen grenar, spån och flis.

Sågtimmer

Virkessortiment avsett för att sågas till bräder och plank.

Massaved

Virkessortiment avsett för främst framställning av pappersmassa. Både lövved och barrved förekommer.

Skogsmark

Internationell definition, mark där träden har en medelhöjd av minst 5 meter och kronslutenhet (krontäckningsgrad) av minst tio procent eller har naturliga förutsättningar att uppnå detta förhållande. I Sverige 28 miljoner hektar.

Produktiv skogsmark

Skogsmark som kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke hektar och år. Ett svenskt begrepp och definition som reglerar på vilken mark som skogsbruk får bedrivas.

I Sverige 23 miljoner hektar.

Improduktiv skogsmark

Skogsmark enligt definition men som ej kan uppnå en tillväxt av en kubikmeter virke per hektar och år (produktiv skogsmark). Mark där skogsbruk inte får bedrivas i Sverige. Utgör 5 miljoner hektar.

m3fub

Kubikmeter fast mått under bark. Anger verklig virkesvolym utan bark, toppar och övrigt spill. 1 m3fub motsvarar cirka 1,22 m3sk, (skogskubikmeter virkesvolym inkl topp och bark).

Slutavverkning

Avverkning av äldre skog. Efter slutavverkningen sker förnyring av ny skog endera genom plantering eller självsådd från fröträd.

Gallring

Beståndsvårdande utglesning av träd där gagnvirke tillvaratas.

Röjning

Beståndsvårdande utglesning av träd i yngre skog utan uttag av gagnvirke.

GROT

Grenar och toppar bränselsortiment.

Ekosystemtjänster

Är de tjänster som ekosystemen producerar till gagn för människors välmående och livsvillkor.

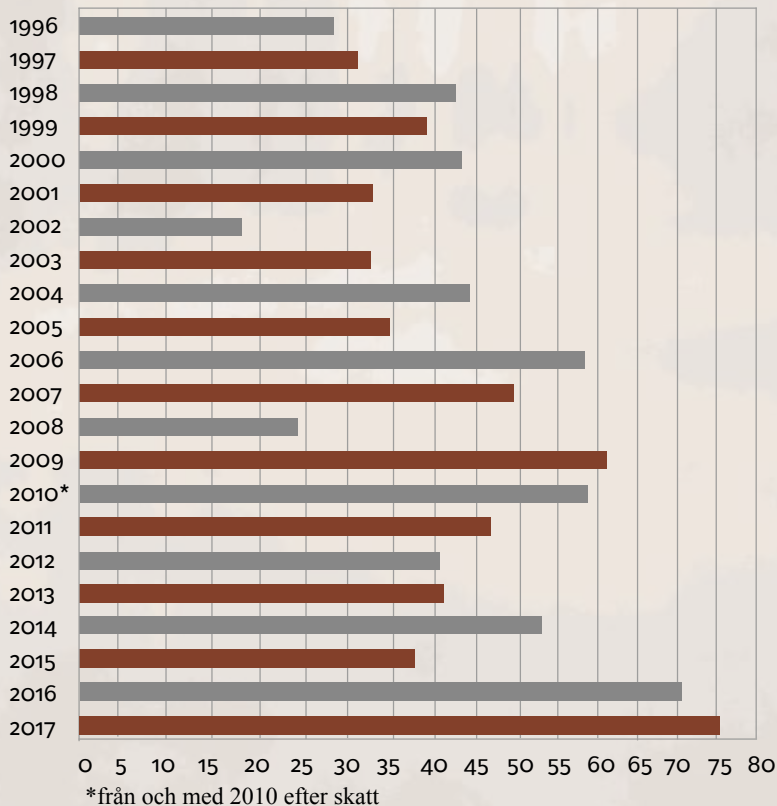

Egenskapsförvaltningens personal har under året genomgått en utbildning i naturvårdsbränning. Här ett praktiskt moment i hantering av brandredskap.

De sista skogsarbetarna Sture Nilsson och Gunnar Rosén avtackas efter sammanlagt 58 års tjänst i kyrkans skogar.

Vinstens utveckling 1996–2017

Egendomsnämnden

LEDAMÖTER

Sven-Erik Bodén
Ordförande

Bivackvägen 8
881 51 Sollefteå.
sven-erik.boden@
svenskakyrkan.se
070-563 60 61

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige.
Ordförande: Försam-
lingsråd i Multrä-Sånga
församling. **Ordförande:**
Kyrkofullmäktige i
Sollefteå-Boteå pasto-
rat. **Ledamot:** Kyrko-
råd Sollefteå-Boteå
pastorat. **Ledamot:**
Kyrkomötet.

Bertil Swenson

Harmonigatan 11D
854 63 Sundsvall
bertil.swenson@
svenskakyrkan.se
070-355 48 02

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige i
Härnösands stift.
Ledamot: Valberedning
stiftsfullmäktige Här-
nösands stift. **Vice**
ordförande: Kyrkofull-
mäktige i Sundsvalls
församling.

Priscilda
Helenius

Axvägen 3 A
853 50 Sundsvall
priscilda.helenius@
svenskakyrkan.se
073-040 83 98

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ersättare:
Stiftsfullmäktige
Härnösands stift.
Ersättare: Valnämnd i
Sundsvalls församling.
Ledamot: Kyrkofull-
mäktige i Sundsvalls
församling.

Elisabet
Fjellström

Kyrkgatan 59 B
831 34 Östersund
elisabet.fjellstrom@
svenskakyrkan.se

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige i
Härnösands stift.
Ledamot: Arbetsgivar-
konferens i Härnösands
stift. **Ersättare:** Kyrko-
mötet i Trossamfundet
Svenska kyrkan. **Ersät-
tare:** Kyrkofullmäktige i
Östersunds församling.

Carina Grahn
Hellberg

Strandvägen 7
835 32 Krokoms
carina.grahn@
svenskakyrkan.se
070-512 44 81

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Förste vice
ordförande: Stifts-
fullmäktige i Härnö-
sands stift. **Ersättare:**
Valnämnd i Krokoms
pastorat. **Ledamot:** Kyrkofull-
mäktige i Krokoms
pastorat. **Ledamot:**
Kyrkoråd i Krokoms
pastorat. **Ordfö-
rande:** Församlingsråd
i Rödöns församling.
Kyrkvärd: Rödöns
församling.

Paul Höglund
Vice ordförande

Nässe 133
882 91 Långsele
paul.hoglund@
svenskakyrkan.se
073-032 60 45

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige i
Härnösands stift.
Ordförande: Försam-
lingsråd i Långsele
församling. **Ordfö-
rande:** Fastighets- och
kyrkogårdsutskott.
Ledamot: Kyrkofull-
mäktige i Långsele,
Graninge och Helgums
pastorat. **Vice ord-
förande:** Kyrkoråd i
Långsele, Graninge och
Helgums pastorat. **Vice**
ordförande: Kyrkorå-
dets personalutskott.
Ersättare: Kyrkomö-
tet i Trossamfundet
Svenska kyrkan.

ERSÄTTARE

Ann-Charlotte
Visén

Näs 275
871 93 Härnösand
072-216 10 86
lotta.visen@
svenskakyrkan.se

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Kyrkofullmäktige i
Härnösands pastorat.

Hans Åsling

Åse Gård, Trång 173
835 96 Trångsviken
070-521 78 80
hans.asling@
svenskakyrkan.se

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige i
Härnösands stift. **Ord-
förande:** Kyrkoråd i
Krokoms pastorat. **Le-
damot:** Kyrkofullmäk-
tige i Krokoms pastorat.
Ledamot: Arbetsgivar-
konferens i Härnösands
stift.

Anders Eriksson

Ullåvägen 16
837 98 Åre
anders.eriksson@
svenskakyrkan.se
070-317 63 08

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige i
Härnösands stift.
Ordförande: Kyrkoråd i
Åre pastorat. **Ledamot:**
Kyrkofullmäktige i Åre
pastorat.

Ann-Margret
Bäckström

Öde 865
861 94 Söråker
ann-margret.backstrom
@svenskakyrkan.se
070-774 00 61

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige i Här-
nösands stift. **Ledamot:**
Kyrkorådet. **Ledamot:**
Kyrkofullmäktige. **Leda-
mot:** Kyrkofullmäktige
i Hässjö-Ljustorp-
Tynderö pastorat.

Erik Öhlén

Gåltjärn 130
855 92 Kovland
erik.ohlen@
svenskakyrkan.se
070-598 80 02

ÖVRIGA KYRKLIGA
UPPDRAG: Ledamot:
Stiftsfullmäktige i
Härnösands stift.
Ordförande: Valnämnd
i Indalens pastorat.
Ersättare: Kyrkofullmäk-
tige i Indalens pastorat.

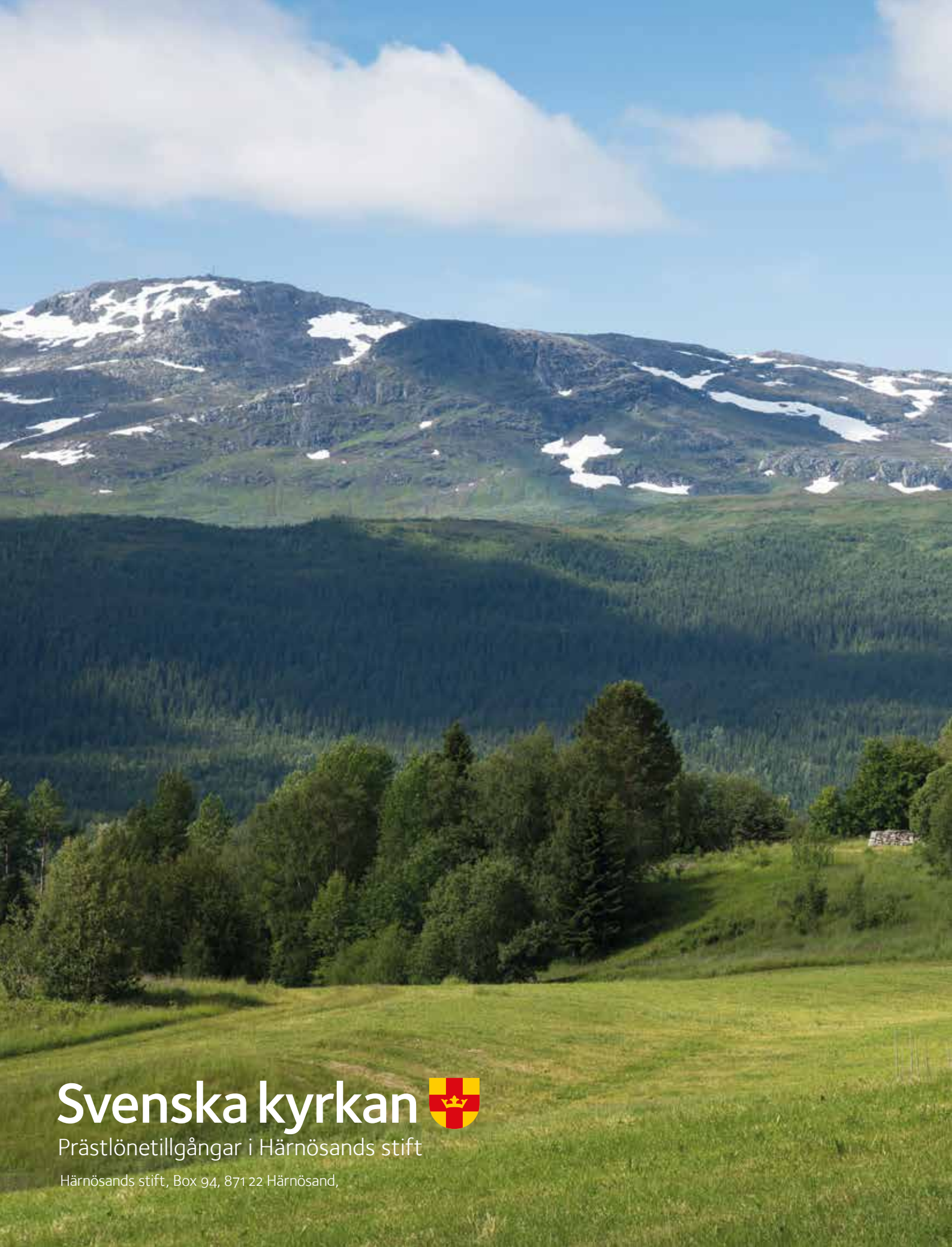

Egendomsnämnden vid ett renskilje vid Sonfjällets fot. Jens Fjellgren från Mittådalenens sameby berättar om samebyns verksamhet.

Distriktsindelningen i stiftet

Svenska kyrkan

Prästlönetillgångar i Härnösands stift

Härnösands stift, Box 94, 871 22 Härnösand,